

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2013

Sisällysluettelo

Toimintakertomus	1
Tuloslaskelma ja tase	10
Rahavirtalaskelma	11
Oman pääoman muutoslaskelma	12
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	13
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	14
Riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet	23
Allekirjoitukset	52
Tilintarkastuskertomus	

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n (OPA) luottokanta pieneni 7 930 miljoonaan euroon (8 678)¹.

Luottokantaa ostettiin vuonna 2013 yhteensä 483 M€

Tarkastelukaudella OPA ei laskenut liikkeeseen uusia kiinteistövakuudellisia joukkovelkakirjalainoja. Lyhytaikaista varainhankintaa Pohjola Pankista korvattiin pitkäaikaisella varainhankinnalla Pohjola Pankista toukokuussa 500 miljoonan euron verran sekä elokuussa 125 miljoonan euron verran. Rahoitusjärjestely vähentää OPA:n jälleenrahoitusriskiä.

Tilikaudella valmistauduttiin väliluottomallin käyttöönottamiseen vaihtamalla luottojen hoitosovellus sekä testaamalla OPA Manager –sovellusta.

OPA osana OP-Pohjola-ryhmää

OPA kuuluu OP-Pohjola-ryhmään, joka on johtava suomalainen finanssiryhmä. Se koostuu itsenäisistä osuuspankeista ja niiden keskusyhteisöstä OP-Pohjola osk:sta tytäryhtiöineen. OP-Pohjola osk toimii koko OP-Pohjola-ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

OPA on OP-Pohjola osk:n kokonaan omistama tytäryhtiö ja sen jäsenluottolaitos. OP-Pohjola osk ja sen jäsenluottolaitokset yhdessä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yhteisöjen kanssa muodostavat osuuspankkien yhteenliittymän, josta säädetään laissa osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista ja laissa talletuspankkien yhteenliittymästä. Lakien mukaan keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista ja niiden vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu yhteisvastuun piiriin.

OPA on asuntorahoitukseen erikoistunut kiinnitysluottopankki, jonka toiminta-ajatuksena on joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskulla hankkia OP-Pohjola-ryhmään edullista jälleenrahoitusta joukkovelkakirjalainamarkkinoilta. OP:lla ei ole itsenäistä asiakasliiketoimintaa eikä omaa palveluverkostoa. OPA laskee liikkeeseen laissa kiinnitysluottopankkitoiminnasta säädeltyjä kiinteistövakuudellisia joukkovelkakirjalainoja.

Joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi asetettavat asuntoluotot OPA pääsääntöisesti ostaa OP-Pohjola osk:n jäsenpankeilta. Asiamiehesopimuksen tehneet osuuspankit ja Helsingin OP Pankki Oyj voivat myös OP:an asettamien ehtojen puitteissa myöntää luottoja suoraan asiakkailleen OP:an lukuun. Asiamiespankit myös hoitavat asiakassuhteet ja luottojen hallinnoinnin paikallisesti.

Toimintaympäristö

Maailmantalous kasvoi vaisusti vuonna 2013. Talouskasvu jäi edellistä vuotta hitaammaksi niin perinteisissä teollisuusmaissa kuin kehittyvillä markkinoilla. Euroalueen talous supistui edellisestä vuodesta, mutta tuotanto alkoi elpyä vuoden aikana. Osa kriisimaista kääntyi kasvuun. Talouteen liittyvä epävarmuus väheni ja luottamus koheni vuoden loppua kohden.

Euroopan keskuspankki laski ohjauksen 0,25 prosenttiin vuoden alun 0,75 prosentista. Euribor-korot pysyivät hyvin matalalla tasolla koko vuoden. Euroalueen valtionlainamarkkinoilla korkoerot pienenevät markkinoiden rauhoittuessa.

Suomen talouskehitys oli heikkoa vuonna 2013. BKT supistui ja työttömyys nousi. Inflaatio vaimeni selvästi. Vuoden lopulla luottamus alkoi kohentua myös Suomessa ja merkit viennin elpymisestä lisääntyivät. Asuntojen hinnat nousivat muutaman prosentin, mutta asuntokauppa- ja rakentaminen vähenivät.

1) Suluissa on vertailuluku vuodelta 2012. Tuloslaskelma- ja muiden kertymätyyppisten lukujen osalta vertailuna on tammi-joulukuun 2012 luku. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten lukujen osalta vertailuna on edellisen tilinpäätöksen (31.12.2012) luku.

Maailmantalous vahvistuu vuonna 2014, mutta jää edelleen keskivertoa hitaammaksi. Yhdysvalloissa kasvu nopeutuu ja euroalueen talous kääntyy kasvuun. Viennin vilkastuminen piristää Suomen taloutta, mutta talouskasvu on edelleen verikkaista. Euroopan keskuspankin kasvua tukeva rahapolitiikka jatkuu.

Pankkien kotitalousluottokannan vuosikasvu laski Suomessa viime vuonna 2 prosenttiin. Hidastumista selittävät epävarmat talousnäkymät, asuntokauppojen väheneminen ja pankkien kiristyneet luotonmyöntökriteerit. Yritysluottokannan kasvu jatkui sen sijaan verrattain vakaana 5 prosentin vuosivauhtia. Luottokysynnän odotetaan pysyvän kuluvana vuonna keskimääräistä vaimempamana.

Tuloskehitys

OPAn keskeiset tuloserät kehittyivät vuonna 2013 seuraavasti

Tuhatta euroa	1-12/2013	1-12/2012
Tuotot		
Korkokate	31 192	29 884
Palkkiotuotot, netto	-16 070	- 11 992
Kaupankäynnin nettotuotot	0	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1	-186
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0
Yhteensä	15 123	17 707
Kulut		
Henkilöstökulut	449	400
Muut hallintokulut	1 570	1 586
Liiketoiminnan muut kulut	1 302	1 459
Yhteensä	3 321	3 445
Saamisten arvonalentumiset	19	-53
Tulos ennen veroja	11 821	14 209

Koko vuoden tulos ennen veroja oli 11 821 tuhatta euroa (14 209). Tulosta heikensivät Pohjola Pankin kanssa tehdyt rahoitusriskiasemaa parantavat rahoitusjärjestelyt.

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

OPAn taseen loppusumma oli vuoden lopussa 8 317 miljoonaa euroa (9 128). Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Milj. euroa	31.12.2013	31.12.2012
Tase	8 317	9 128
Saamiset asiakkailta	7 930	8 678
Saamiset luottolaitoksilta	111	53
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 992	6 110
Velat luottolaitoksille	1 885	2 570
Oma pääoma	332	325
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	5	8

Pankin luottokanta pieneni 7 930 miljoonaan euroon (8 678). Tilikauden aikana luottokantaa kasvatettiin ostamalla asuntoluottoja OP-Pohjola-ryhmän jäsenpankeista yhteensä 483 miljoonalla eurolla.

Kotitalouksien osuus luottokannasta oli joulukuun lopussa 99,7 prosenttia (99,6) ja yhteisöasiakkaiden 0,3 prosentti (0,4). OPAlla oli vuoden lopussa järjestämättömiä saamia yhteensä 3,0 miljoonaa euroa (2,9).

Yleiseen liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjalainojen kirjanpitoarvo oli vuoden lopussa 5 992 miljoonaa euroa. Joukkovelkakirjalainojen lisäksi OPA rahoitti toimintaansa Pohjola Pankki Oyj:stä nostetuilla rahoitusluotoilla. Katsauskauden lopussa rahoitusluottojen määrä oli 1 885 miljoonaa euroa (2 570).

OPA on suojannut asuntolainakantansa korkoriskin koronvaihtosopimuksilla. Koronvaihtosopimuksilla vaihdetaan suojattavien asuntolainojen pohjakorkokassavirrat euribor-kassavirtoihin. OPA on vaihtanut myös liikkeeseen laskemiensa joukkovelkakirjalainojen kiinteät korot lyhyisiin markkinakorkoihin. OPAn korkojohdannaissopimukset on solmittu suojaustarkoituksessa. Kaikkien johdannaissopimusten vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

Omat varat ja vakavaraisuus

OPAn vakavaraisuussuhde oli joulukuun lopussa 10,3 prosenttia. Vakavaraisuussuhde ennen nk. Basel I lattiaa oli 115,6 prosenttia.

OPAn vakavaraisuus lasketaan Basel II -säännösten mukaisesti. Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan käyttämällä luottoriskin sisäisten luokitusten menetelmää. Finanssivalvonnan hyväksymä vähittäisvastuiden sisäisten luokittelumallien päivitys pienensi omien varojen vaadetta ja nosti vakavaraisuussuhdetta ilman siirtymäsääntöjä. Operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OPAn omat varat ja vakavaraisuus ovat muuttuneet vuoden aikana seuraavasti:

OMAT VARAT, tuhatta euroa	31.12.2013	31.12.2012
Oma pääoma	331 853	324 964
Aineettomat hyödykkeet	-1 668	-1 101
Eläkevastuun ylikate	0	-13
Suunniteltu voitonjako	0	-2 001
Arvon alentumiset – odotetut tappiot alijäämä	-1 077	-3 705
Muiden Tier 1 –varojen alijäämä	-1 077	-3 705
Core Tier 1 omat varat	328 031	314 440
Toissijaisten omien varojen alijäämä	-1 077	-3 705
Siirto core tier 1 omiin varoihin	1 077	3 705
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)	328 031	314 440
Debentuurilainat	-	-
Arvon alentumiset – odotetut tappiot alijäämä	-1 077	-3 705
Siirto ensisijaisiin omiin varoihin	1 077	3 705
Toissijaiset omat varat (Tier 2)	-	-
Omat varat yhteensä	328 031	314 440
Vakavaraisuussuhde, %	10,3	9,2
Ensisijaisten omien varojen (Tier 1) suhde riskipainotettuihin sitoumuksiin	10,3	9,2
Core Tier 1 -vakavaraisuussuhde	10,3	9,2
Vakavaraisuus ennen IRBA siirtymäsäännöksiä		
Vakavaraisuussuhde, %	115,6	41,9
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	115,6	41,9
Core Tier 1 -vakavaraisuussuhde	115,6	41,9

Omiin varoihin ei ole luettu IFRS-periaatteiden mukaisten eläkevastuiden ja niiden katteena olevien omaisuuserien arvostamisesta aiheutuvaa omien pääomien lisäystä. Lisäksi omista varoista on vähennetty aineettomien hyödykkeiden määrä. Alijäämä arvonalennusten ja odotettujen tappioiden erotuksesta on yhteensä 2,2 miljoonaa euroa.

Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset, tuhatta euroa	31.12.2013	31.12.2012
Luottoriski	263 881	735 840
Markkinariski	-	-
Operatiivinen riski	19 941	14 043
Siirtymäkauden vaatimus	2 908 024	2 656 632
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	3 191 845	3 407 573

Luottoriskin riskipainotetut erät laskivat merkittävästi tilikauden aikana. Lasku johtui vähittäisvastuiden sisäisten luottoluokitusten (IRBA) mallimuutoksista, joille OP-Pohjola-ryhmä sai Finanssivalvonnan luvan joulukuussa. Riskipainotettujen erien lasku nosti vakavaraisuussuhdelukua ennen siirtymäsäännöksiä.

EU-tason harmonisoitu luottolaitossääntely astui voimaan 1.1.2014 alkaen. Merkittävien yksittäinen OP:aa koskeva sääntelymuutos on riskipainotettujen erien siirtymäkauden vaatimuksen muuttuminen omien varojen minimivaatimuksen määrittäväksi lattiaksi. Jatkossa seurataan ennen siirtymäsäännöksiä laskettua vakavaraisuussuhdelukua.

Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia. Ensisijaisilla omilla varoilla lasketun vakavaraisuussuhteen alaraja on 4 prosenttia.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Vakavaraisuussuhde, %

Omat varat yhteensä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8 %

Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla, %

Ensisijaiset omat varat yhteensä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8 %

Yhteisvastuu ja yhteisturva

Osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaan osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP-Pohjola osk), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti. OP-Pohjola osk ja sen jäsenpankit vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista. OP-Pohjola osk:n jäseniä olivat katsauskauden lopussa OP-Pohjola-ryhmän 183 osuuspankkia sekä Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj ja OP-Prosessipalvelut Oy. OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu yhteisvastuun piiriin.

Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat yhteisvastuussa niistä selvitystilassa tai konkurssissa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen veloista, joita ei saada suoritetuksi sen varoista. Vastuu jakautuu keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten kesken viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

Kiinteistövakuudellisen joukkovelkakirjan haltijalla on lain kiinnitysluottopankkitoiminnasta 25 §:n mukaisesti OP:an selvitystilassa tai konkurssin estämättä oikeus saada suoritukset koko joukkovelkakirjalainan laina-ajalta sopimusehtojen mukaisesti joukkovelkakirjalainan vakuudeksi merkityistä varoista ennen muita saatavia.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2013	2012	2011
Oman pääoman tuotto (ROE), %	2,7	3,7	3,7
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,10	0,13	0,12
Omavaraisuusaste, %	3,99	3,56	3,24
Kulujen suhde tuottoihin, %	22	19	26

Tunnuslukujen laskukaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio) – Tuloverot}^*}{\text{Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio) – Tuloverot}^*}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Omavaraisuusaste, %

$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$

Kulujen suhde tuottoihin, %

$\frac{\text{Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista + Nettopalkkiotuotot + Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot + Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)}} \times 100$

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä verovaikutus huomioitu.

Riskienhallinta

OPAn hallitus on vahvistanut pankille vakavaraisuuden hallintaa koskevat periaatteet ja toimintaohjeet sekä asettanut riskirajat keskeisimmille riskimittareille. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi pankin kannattavuuden, vakavaraisuuden tai toiminnan jatkuvuuden. Riskienhallinta perustuu liiketoimintapäätöksiä tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja varovaisuuteen sekä systemaattiseen riskien mittaamiseen, arviointiin ja rajoittamiseen. OP-Pohjola osk ohjaa ja valvoo kaikkien OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten, kuten OPAn riskienhallintaa.

OPA altistuu toiminnassaan luotto-, likviditeetti-, markkina- ja operatiivisille riskeille. OP-Pohjola osk on asettanut OPAn vakavaraisuudelle sekä luotto- ja markkinariskeille riskilimiitit. Pankin hallitus on vahvistanut riskienhallintaa koskevat periaatteet ja ohjeet sekä asettanut riskirajat keskeisimmille riskimittareille. Hallitus valvoo riskienhallintaa ja seuraa säännöllisesti pankin riskinkantokykyä ja riskitilannetta. Pankin johto vastaa riskienhallinnan toteutuksesta hallituksen vahvistamien ohjeiden mukaisesti sekä raportoi hallitukselle ja OP-Pohjola osk:lle säännöllisesti liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiasemasta. Kokonaisuutena pankin suhtautuminen riskinottoon on maltillista.

Riskinkantokyky

OPAn riskinkantokyky säilyi hyvällä tasolla kertyneiden voittovarojen johdosta. Vakavaraisuussuhde oli 10,3 prosenttia. Oman pääoman tuotto oli 2,7 prosenttia (3,7).

OPAn vakavaraisuutta ei pyritä turvaamaan voittovaroja kerryttämällä, vaan OP-Pohjola osk turvaa OPAn vakavaraisuuden. Kannattavuustasoon vaikuttaa OPAn hoitopalkkiopolitiikka. Palveluyhtiönä OPA ei pyri maksimoimaan tulostaan, vaan omistajan asettaman minimitason ylittävä kannattavuuspotentiaali ohjataan osuuspankeille annettaviin hoitopalkkioihin.

Luottoriskiasema

OPAn luottokanta oli tilikauden lopussa 7 930 miljoonaa euroa. Luottokannan laatu on korkea. Tilikauden lopussa OPAlla oli 52 järjestämätöntä luottoa pääoma-arvoltaan yhteensä 3,0 miljoonaa euroa. Pankki ei ole kirjannut merkittäviä arvonalentumisia tällä eikä aikaisemmillä tilikausilla.

Kiinnitysluottopankkina OPA voi myöntää luottoja vain laissa määritellyjä vakuuksia vastaan. Toisaalta myös OPAn luotonmyöntökriteerit tukevat luottokannan laadun säilymistä korkeana. Käytetyt kriteerit ovat OP-Pohjola-ryhmässä yleisesti käytettyjä kriteerejä tiukemmat.

Pankin luottoasiakkaat ovat yksityishenkilöitä ja asuntoyhteisöjä. Pankilla ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden asiakasriskien yhteismäärä ylittäisi luottolaitoslain asettaman 25 prosentin rajan pankin omista varoista.

Luottokannan hajaantuneisuuden ja turvaavien vakuuksien ansiosta OPAn luottoriskiasema on erittäin vakaa.

Markkinariskit ja likviditeettiriski

Markkinariskeihin sisällytetään taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriski, hintariskit ja kiinteistöriskit sekä sijoitustoiminnan luottosprediriski ja markkinoiden likviditeettiriski. OPAssa ei ole valuuttakurssi-, luottospredi-, osake-, hyödyke-, kiinteistö- tai volatilitteettiriskejä. Pankin käyttämät tuotteet ja markkinainstrumentit, varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet sekä käytettävät riskien seurantamenetelmät on määritelty hallituksen vahvistamassa markkinariskien hallinnan toimintaohjeessa.

Korkoriskillä tarkoitetaan markkinakorkojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen, kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen. OPA on suojautunut korkoriskiltä koronvaihtosopimuksilla. Koronvaihtosopimuksilla vaihdetaan suojattavien asuntolainojen pohjakorkokassavirrat euribor-kassavirtoihin. OPA on vaihtanut myös liikkeeseen laskemiensa joukkovelkakirjojen kiinteät korot vaihtuviin markkinakorkoihin. Kaikkien johdannaisopimusten vastapuolena on Pohjola Pankki.

Likviditeettiriskin hallinnan tarkoituksena on turvata pankin kyky suoriutua maksuvelvoitteista vaarantamatta liiketoiminnan jatkuvuutta, kannattavuutta tai vakavaraisuutta. OPAn kassavirtoja seurataan päivittäin maksuvalmiuden varmistamiseksi ja rakenteellista rahoitusriskiasemaa seurataan säännöllisesti osana yhtiön vakavaraisuuden hallintaprosessia.

OPAn hallitus seuraa asettamiensa rajojen puitteissa säännöllisesti pankin korko- ja rahoitusriskiasemaa.

Pankin korko- ja rahoitusriskinottoa on rajoitettu myös kiinnitysluottopankkilain säännöksissä. Lain mukaan kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen vakuutena olevista luotoista minkä tahansa 12 kuukauden aikana saatavien korkojen yhteenlaskettu määrä on oltava suurempi kuin kiinteistövakuudellisille jvk-lainoille samana aikana maksettavien korkojen yhteenlaskettu määrä. Lisäksi kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen jäljellä oleva keskijuoksuaika on oltava lyhyempi kuin niiden vakuutena olevien varojen jäljellä oleva keskijuoksuaika. OPAn toiminta on koko tilikauden ajan ollut sekä korkovirta- että juoksuaikatarkastelun osalta lainmukaista.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista, puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Operatiivinen riski voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menettämisenä. Operatiivisia riskejä hallitaan tunnistamalla riskejä ja arvioimalla niitä sekä varmistamalla kontrolli- ja hallintakeinojen toimivuutta ja riittävyttä. Operatiiviset riskit arvioidaan säännöllisesti ja riskitilanne raportoidaan hallitukselle kokonaisuutena kerran vuodessa.

Henkilöstö ja palkitsemisjärjestelmät

OPAn palveluksessa oli katsauskauden lopussa kuusi henkilöä. Pankki ostaa kaikki keskeiset tukipalvelut OP-Pohjola osk:lta ja sen konserniyhtiöiltä, mikä vähentää pankin oman henkilöstön tarvetta.

OPA kuuluu OP-Pohjola-ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Henkilöstörahasto on työntekijöiden pitkän tähtäimen palkitsemismuoto. Pankki maksaa henkilöstörahastolle voittopalkkioita ennalta sovittujen periaatteiden mukaan. Rahaston jäsen voi nostaa rahasto-osuuksia rahaston säännöissä mainituin perustein.

Hallinto

OPA on OP-Pohjola osk:n kokonaan omistama kiinnitysluottopankki.

Hallitus

Hallitus johtaa OPAn toimintaa. Yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen tehtävänä on huolehtia pankin hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain mukaan eivät kuulu varsinaiselle yhtiökokoukselle tai toimitusjohtajalle. Hallitus päättää pankin strategiasta ja keskeisistä liiketoimintatavoitteista. Hallituksen tehtävänä on huolehtia siitä, että pankin kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

OPAn yhtiöjärjestyksen mukaan hallitukseen kuuluu vähintään 3 ja enintään 8 jäsentä. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 7. Hallituksen jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan siten, että toimikausi alkaa valinnasta päättäneen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy uuden hallituksen valinnan toimittavan yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsen on velvollinen eroamaan viimeistään 65 vuotta täytettyään. Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on vähintään puolet sen jäsenistä. Kertomusvuonna hallituksen kokouksia oli 13.

Maaliskuussa järjestetty yhtiökokous vahvisti uuden hallituksen kokoonpanon. Hallituksesta jäi pois pankinjohtaja Mikko Hyttinen ja uudeksi hallituksen jäseneksi valittiin asiantuntijajohtaja Jari Tirkkonen. Hallituksen kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja	Harri Luhtala	Talousjohtaja, OP-Pohjola osk
Varapuheenjohtaja	Elina Ronkanen-Minogue	Tasehallintajohtaja, OP-Pohjola osk
Jäsenet	Lars Björklöf	Toimitusjohtaja, Osuuspankki Raasepori
	Sakari Haapakoski	Pankinjohtaja, Oulun Osuuspankki
	Mika Helin	Varatoimitusjohtaja, Hämeenlinnan Seudun Op
	Hanno Hirvinen	Group Treasurer, Pohjola Pankki Oyj
	Jari Tirkkonen	Asiantuntijajohtaja, OP-Pohjola osk

Toimitusjohtaja

OPAn toimitusjohtajan on edistettävä pankin etua huolellisesti ja hoidettava pankin päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimiin, jotka pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa. Toimitusjohtajan lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia, että pankin kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

OPAn toimitusjohtaja on Lauri Iloniemi.

Erillinen selvitys OPAn hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on saatavissa internet-osoitteesta op.fi.

Tarkastustoiminta

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin vuoden 2013 yhtiökokouksessa KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. Päävastuullisena tarkastajana on toiminut KHT Juha-Pekka Mylén.

Pankin sisäisen tarkastuksen hoitaa OP-Pohjola osk:n sisäinen tarkastus.

Tulevaisuuden näkymät

Voimassaoleva joukkovelkakirjalainaohjelma mahdollistaa uusien kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen liikkeeseen laskun vuonna 2014. Pankin vakavaraisuuden arvioidaan pysyvän vahvana, riskiaseman vakaana sekä luottosalkun laadun vahvana.

HALLITUKSEN ESITYS VUOSITULOKSEN KÄSITTELEMISESTÄ

OP-Asuntoluottopankin oma pääoma 31.12.2013:

+ Osakepääoma	60 000 000,00
+ Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	235 000 000,00
+ Tuloslaskelman mukainen tilikauden voitto	8 933 985,88
+ Edellisten tilikausien tulos	<u>27 919 351,79</u>
Yhteensä	331 853 337,67

Jakokelpoiset varat olivat 271 853 337,67 euroa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta.

TULOSLASKELMA

Euroa	Liitetieto	2013	2012
Korkotuotot		81 047 309,57	121 246 296,89
Korkokulut		49 855 341,35	91 361 886,26
Korkokate	3	31 191 968,22	29 884 410,63
Saamisten arvonalentumiset		19 329,05	-53 124,08
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	4	-16 069 886,44	-11 991 774,61
Kaupankäynnin nettotuotot	5	-400,18	-274,49
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	510,00	-185 693,31
Liiketoiminnan muut tuotot	7	453,74	314,90
Henkilöstökulut	8	448 791,54	399 875,71
Muut hallintokulut	9	1 569 762,63	1 586 022,32
Liiketoiminnan muut kulut	10	1 302 279,31	1 459 104,01
Tulos ennen veroja		11 821 140,91	14 208 857,00
Tuloverot	11	2 887 155,03	3 478 232,81
Tilikauden tulos		8 933 985,88	10 730 624,19

Tulos/osake (EPS), eur **116,64** **140,10**

Tilikauden tulos / osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n laaja tuloslaskelma

Tilikauden tulos		8 933 985,88	10 730 624,19
Erät joita ei siirretä tulosvakutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		-38 400,00	-49 900,00
Tuloverot etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista eristä		-6 089,51	12 225,51
Tilikauden laaja tulos yhteensä		8 889 496,37	10 692 949,70

TASE

Euroa	Liitetieto	31.12.2013	31.12.2012
Saamiset luottolaitoksilta	12	110 549 772,37	53 299 931,54
Johdannaissopimukset	13	198 086 290,74	318 472 631,00
Saamiset asiakkailta	14	7 929 629 916,78	8 677 651 909,49
Sijoitusomaisuus	15	17 000,00	17 000,00
Aineettomat hyödykkeet	16	1 667 990,49	1 100 702,26
Muut varat	17	76 362 425,13	77 854 034,15
Verosaamiset	18	630 340,21	34 848,56
Varat yhteensä		8 316 943 735,72	9 128 431 057,00
Velat luottolaitoksille	19	1 885 000 000,00	2 570 000 000,00
Johdannaissopimukset	20	8 767 413,92	16 382 018,60
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	21	5 991 694 554,93	6 109 687 119,95
Varaukset ja muut velat	22	99 628 429,20	106 963 561,33
Verovelat	23	0,00	434 596,44
Velat yhteensä		7 985 090 398,05	8 803 467 296,32
Oma pääoma			
Omistajien osuus			
Osakepääoma		60 000 000,00	60 000 000,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		235 000 000,00	235 000 000,00
Kertyneet voittovarot		36 853 337,67	29 963 760,68
Oma pääoma yhteensä	24	331 853 337,67	324 963 760,68
Velat ja oma pääoma yhteensä		8 316 943 735,72	9 128 431 057,00

RAHAVIRTALASKELMA

Tuhatta €	2013	2012
Liiketoiminnan rahavirta		
Laaja tulos	8 889	10 693
Oikaisut kauden voittoon	3 141	3 390
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	869 905	-1 245 004
Saamiset luottolaitoksilta	-	-
Johdannaissopimukset	131 875	-127 846
Saamiset asiakkailta	736 533	-1 135 341
Muut varat	1 497	18 183
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-828 177	600 673
Velat luottolaitoksille	-685 000	500 000
Johdannaissopimukset	-131 875	127 846
Varaukset ja muut velat	-7 380	-24 119
Maksetut tuloverot	-3 923	-3 054
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	53 759	-630 247
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-776	-813
B. Investointien rahavirta yhteensä	-776	-813
Rahoituksen rahavirrat		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	6 268	1 563 926
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	0	-1 020 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto, lisäykset	0	60 000
Maksetut osingot	-2 001	-2 001
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	4 267	601 925
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	57 250	-29 134
Rahavarat tilikauden alussa	53 300	82 434
Rahavarat tilikauden lopussa	110 550	53 300
Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Poistot	209	299
Verot	2 887	3 054
Muut	45	38
Oikaisut yhteensä	3 141	3 390

OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA

Tuhatta €	Osake- pääoma	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.2012	60 000	175 000	21 271	256 271
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	-	60 000	-	60 000
Tilikauden tulos	-	-	10 731	10 731
Tilikauden muut laajan tuloksen erät	-	-	-38	-38
Voitonjako	-	-	-2 001	-2 001
Oma pääoma 31.12.2012	60 000	235 000	29 964	324 964

		Osake- pääoma	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.2013	24	60 000	235 000	29 964	324 964
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		-	0	-	0
Tilikauden tulos		-	-	8 934	8 934
Tilikauden muut laajan tuloksen erät		-	-	-44	-44
Voitonjako		-	-	-2 001	-2 001
Oma pääoma 31.12.2013		60 000	235 000	36 853	331 853

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liitetietojen sisällysluettelo

1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. Riskienhallinnan periaatteet

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

3. Korkotuotot ja -kulut
4. Palkkiotuotot ja -kulut, netto
5. Kaupankäynnin nettotuotot
6. Sijoitustoiminnan nettotuotot
7. Liiketoiminnan muut tuotot
8. Henkilöstökulut
9. Muut hallintokulut
10. Liiketoiminnan muut kulut
11. Tuloverot

Tasetta koskevat liitetiedot

12. Saamiset luottolaitoksilta
13. Johdannaissopimukset
14. Saamiset asiakkailta
15. Sijoitusomaisuus
16. Aineettomat hyödykkeet
17. Muut varat
18. Verosaamiset
19. Velat luottolaitoksille
20. Johdannaissopimukset
21. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
22. Varaukset ja muut velat
23. Verovelat
24. Oma pääoma
25. Taseen luokittelu
26. Taseen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Vastuusitoumuksia ja johdannaissopimuksia koskevat liitetiedot

27. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
28. Vuokrasopimukset
29. Johdannaissopimukset

Muut liitetiedot

30. Henkilöstö ja lähipiiri
31. Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä
32. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Riskienhallinnan liitetiedot

33. Omat varat ja vakavaraisuus
34. Rahoitusvarat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot
35. Vastuut
36. Vastuut sektoreittain
37. Luottoriskit
38. Vastuut luottokelpoisuusluokittain
39. Varainhankinnan rakenne
40. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan
41. Rahoitusriski
42. Rahoitusvarojen ja -velkojen alle vuoden maturiteetit eräänymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan
43. Korkoriski
44. Kiinteistöriski

Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

OP-Asuntoluottopankki Oyj (OPA) on kiinnitysluottopankkitoimintaa Suomessa harjoittava luottolaitos.

Pankki on osa osuuspankkien yhteenliittymää (OP-Pohjola-ryhmä), jossa OP-Pohjola osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista.

OP-Pohjola-ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaa keskusyhteisöstä erillinen, OP-Pohjola osk:n kokonaan omistama palveluyhtiö OP-Palvelut Oy. OP-Pohjola osk toimii koko OP-Pohjola-ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yhteisöjen tilinpäätösperiaatteiden yhtenäisyyden varmistamiseksi OP-Pohjola osk on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita tilinpäätöksen laatimisesta. Osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista ja talletuspankkien yhteenliittymästä annettujen lakien mukaisesti OP-Pohjola osk:n johtokunnan on vahvistettava sellaiset sovellettavat tilinpäätösperiaatteet, joihin ei ole saatavissa ohjausta kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista.

OP-Asuntoluottopankin kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL 308, 00101 Helsinki.

Jäljennös Op-Asuntoluottopankki Oyj:n tilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.op.fi tai yhtiön pääkonttorista käyntiosoitteesta Vääksyntie 4 PL 308, 00101 Helsinki.

Pankin hallitus hyväksyi tilinpäätöksen 6.2.2014.

LAATIMISPERUSTA

OP-Asuntoluottopankin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2013. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti.

OP-Asuntoluottopankki otti vuonna 2013 käyttöön seuraavat IFRS standardit, tulkinnat ja optiot:

- IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen. Standardin tavoitteena on lisätä yhdenmukaisuutta käypään arvoon arvostamisessa. Standardi ei lisää käyvän arvon käyttöä tilinpäätöksessä mutta sisältää ohjeen miten käypä arvo määritetään silloin kun jokin toinen IFRS-standardi edellyttää käyvän arvon käyttöä tai sallii sen. Uusi standardi laajensi liitetietoja, jotka koskevat käypään arvoon arvostettuja omaisuuseriä eli lähinnä rahoitusinstrumentteja ja sijoituskiinteistöjä.
- Muutettu IAS 19 Työsuhde-etuudet. Muutoksen seurauksena tuloslaskelmaan kirjattava järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto määritetään etuus pohjaisen veloitteen diskonttaus korkoon perustuen. Putkimenetelmän poistumisen osalta OP-Asuntoluottopankki on luopunut vapaaehtoisesti putkimenetelmän käytöstä vuoden 2012 alusta alkaen.
- Muutettu IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen. Muutoksen seurauksena ne muut laajan tuloksen erät, jotka voidaan vastaisuudessa siirtää tulosvaikutteisesti, esitetään erillään niistä muun laajan tuloksen eristä, joita ei vastaisuudessa voida siirtää tulosvaikutteisesti. Muutos vaikutti OP-Asuntoluottopankin muiden laajan tuloksen erien esitystapaan.

IFRS-standardien vuosittaisilla parannuksilla (2009-2011) ei ollut olennaista vaikutusta OP-Asuntoluottopankin tilinpäätökseen

OP-Asuntoluottopankin tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa sekä velaksi luokiteltuja osakepalkkioita.

Tuloslaskelman ja taseen luvut esitetään euroina ja sentteinä, muut tilinpäätöksen luvut esitetään tuhansina euroina.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon arvioita ja harkintaa edellyttäviä laatimisperiaatteita on käsitelty jäljempänä yksityiskohtaisemmin kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät".

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

OP-Asuntoluottopankin tilinpäätös laaditaan euroina, joka on yhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan valuuttakurssivoitoina tai -tappioina tuloslaskelman erään Kaupankäynnin nettotuotot.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevat toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden osapuolten välisten viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3)

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Jokaisen raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut.

Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman, omaisuuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman seurauksena ja tällä on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin.

Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm:

- merkittävää heikkenemistä liikkeeseenlaskijan tuloksessa, luottoluokituksessa, taseessa, maksukäyttäytymisessä tai liiketoimintasuunnitelmissa sekä epäedullisia muutoksia liikkeeseenlaskijan taloudellisessa tai toiminnallisessa ympäristössä
- bona fide tarjousta ostaa sama tai samanlainen sijoitus markkinoilta alle hankinta-arvon
- tapahtumia tai olosuhteita, jotka heikentävät merkittävästi liikkeeseenlaskijan toimintamahdollisuuksia ja jatkuvuutta (going concern), esim. toiminnasta aiheutuneet negatiiviset kassavirrat, pääomien riittämättömyys, käyttöpääoman vähäisyys
- velallisen konkurssi tai muu uudelleenjärjestely tulee todennäköiseksi
- velallisen sopimusrikkomusta
- velalliselle annettua myönnytystä
- aikaisemmin kirjattua arvonalennusta
- rahoitusinstrumentin toimivien markkinoiden häviämistä

Lisäksi oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta merkittävä tai pitkäaikainen arvonalentuminen alle sen hankintamenon on objektiivinen näyttö arvonalentumisesta.

Arvonalentumisten kirjaamista on käsitelty tarkemmin eri rahoitusinstrumenttiryhmien kohdalla.

Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen taseessa

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään saakka pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä muihin rahoitusvelkoihin. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat ja -velat on hankittu.

Lainat ja muut saamiset, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ja muut rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, eräpäivään asti pidettävien sijoitusten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä eli päivänä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai velkoihin kuuluva erä. Lainat ja muut saamiset kirjataan taseeseen sinä päivänä, jolloin asiakas nostaa lainan.

Rahoitusvarat ja -velat nettoutetaan taseessa, jos OP-Asuntoluottopankilla on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa ja se aikoo toteuttaa suoritukset nettomääräisesti.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimuserusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle niin, että omistukseen liittyvät riskit ja edut on siirretty olennaisilta osilta. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden veloitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissojimat sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat. Tällaisia eriä yhtiössä ei ole.

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat sekä johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin kuuluvat saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaissopimukset paitsi tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt johdannaissopimukset.

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat sekä johdannaissopimukset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan.

OPA käyttää johdannaisia vain suojaavassa tarkoituksessa (liite 29).

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määriteltävissä olevat maksuvirrat ja joita ei noteerata aktiivisilla markkinoilla.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa hankintamenoon, joka on annettun vastikkeen käypä arvo, johon on lisätty välittömästi kohdistettavissa olevat transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon.

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset arvioidaan ja kirjataan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Muilta osin arvonalentumiset arvioidaan ja kirjataan saamisryhmäkohtaisesti.

Arvonalentuminen kirjataan silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Saamisen arvo on alentunut, jos sen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvo – vakuus huomioon otettuna – ovat pienemmät kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Tulosvaikutteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus on lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Arvon alentumisen arviointiprosessi on kaksivaiheinen. Arvonalentumista arvioidaan saamiskohtaisesti yksittäin merkittävistä lainoista ja saamisista. Jos lainoja ja muita saamisista ei tarkastella saamiskohtaisesti, ne tulevat saamisryhmäkohtaisen arvonalennuslaskennan piiriin. Ryhmäkohtaisena arvonalentumisena kirjataan syntyneet mutta ei vielä raportoidut tappiot, joita ei vielä voida kohdistaa tietyille asiakaslainalle. Ryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin. Malli on johdettu vakavaraisuuslaskennassa käytetystä odotetun tappion mallista, johon on tehty oikaisuja vastaamaan IFRS vaatimuksia. Suurimmat oikaisut liittyvät vakavaraisuudelle asetettuihin viranomaisrajoihin sekä tappion synnyttävän tapahtuman toteutumiseen. Mallissa saamiset ryhmitellään luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin rating-luokittain. Ryhmäkohtaisen arvonalentuminen lasketaan rating-luokittain odotetun tappion perusteella, jonka lisäksi laskennassa huomioidaan vakuuksien diskontatut nykyarvot sekä aikaisempi keskimääräinen tappiokehitys (liite 14).

Jos luoton maksusuunnitelmaa muutetaan, muutoksen syy ja vakavuusaste luokitellaan sisäisellä asteikolla. Osa maksusuunnitelmien muutoksista tehdään asiakassuhteiden hoidon perusteella eivätkä ne johdu asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä. Nämä muutokset eivät vaikuta arvonalentumisen kirjaamiseen. Joissakin tapauksissa asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen annetaan myönnytys lainaehtoihin esim. lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi tai muu luoton uudelleenjärjestely, jolla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja rajoittamaan vastuiden luottoriskiä. Tällaiset uudelleen neuvotellut luotot raportoidaan ongelmasaamisina. Maksusuunnitelman muutokset, jotka johtuvat asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä vaikuttavat yhdessä muiden kriteerien kanssa asiakkaan luottoluokitusta heikentävästi ja siten lisäävät ryhmäkohtaisen arvonalennuksen määrää. Korkeimman vakavuusasteen maksusuunnitelman muutoksella on vaikutus myös luoton ohjautumiseen saamiskohtaisen arvonalentumistestauksen piiriin. Jos asiakas on pysynyt uudessa maksusuunnitelmassa eikä asiakkaan vastuista ei ole kirjattu saamiskohtaista arvonalennusta, se poistuu ongelmasaamisten ryhmästä. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi ja tuloslaskelmassa erään Saamisten arvonalentumiset. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Laina kirjataan pois taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai muutoin johdon päätöksellä. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi. Mikäli asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta saadaan objektiivista näyttöä, aiemmin kirjattujen arvonalentumisten määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuvat muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin, mutta jotka saatetaan myydä ennen eräpäivää (liite 15). Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenoon, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättyinä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon. Arvonmuutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta tai on objektiivista näyttöä siitä, että sen arvo on alentunut.

Myytävissä olevan rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi katsotaan saamistodistusten osalta esimerkiksi liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksen huomattava negatiivinen muutos tai oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintameno. Jos arvopaperin markkina-arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen edelleen alentuu, kirjataan arvonalennus tuloslaskelmaan.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitetun, arvonalentuneen saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Jos arvonalentuneen oman pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan käyvän arvon rahastoon.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi luokitellut rahoitusvelat (liite 40). Muita rahoitusvelkoja ovat muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat. Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen selvityspäivänä ja käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotetun hankintameno määräisinä.

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset luokitellaan suojaaviin ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin sopimuksiin. OPA käyttää johdannaisia vain suojaavassa tarkoituksessa (liite 29). Johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon.

OP-Pohjola-ryhmässä on laadittu suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi.

Suojausperiaatteiden mukaisesti OP-Pohjola-ryhmässä voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta ja rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta.

Sopimuksia ei voi käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei täytä standardin kriteerejä. OP-Pohjola-ryhmässä tehdään myös johdannaissopimuksia, joilla tosiasiaassa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä näitä kriteerejä.

Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kumoavat suojatun kohteen vastaavat muutokset kokonaan tai osittain.

Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tekohetkellä ja suojausperiodin aikana vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käyvien arvojen tai rahavirtojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaavaan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai portfolion käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

Käyvän arvon suojauslaskenta

Korkoriskin käyvän arvon suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. Suojausinstrumenttina käytetään koronvaihtosopimuksia.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan Korkokatteeseen (luotot ja omat emissiot).

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon (liite 16). Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2-6 vuotta.

Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteiden olemassaolosta riippumatta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain keskeneräisistä hyödykkeistä, liikearvosta ja niistä aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä, ylittävä osa kirjataan kuluksi.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla (nettomyyntihinta) tai sitä korkeampi käyttöarvo. Kerrytettävissä oleva rahamäärä pyritään lähtökohtaisesti määrittämään omaisuuserän nettomyyntihinnan kautta. Jos nettomyyntihintaa ei voida määrittää, omaisuuserälle määritellään käyttöarvo. Käyttöarvo on niiden vastaisten rahavirtojen nykyarvo, jonka omaisuuserän odotetaan kerryttävän. Diskonttokorkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä.

Mikäli omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön eli liiketoimintasegmentin tai siihen kuuluvan yrityksen kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumisen kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingisopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingisopimus, mikäli se siirtää vuokralaiselle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus.

Rahoitusleasingisopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitus leasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohtana taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi

vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatusta varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään tuloslaskelmaan kuluiksi tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Eläke-etuudet

OPAn työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan joko OP-Eläkekassassa tai vakuutusyhtiöiltä otetuina vakuutusina. Työntekijöiden lisäeläketurva on järjestetty OP-Eläkesäätiön tai vakuutusyhtiön kautta.

OPAlla on sekä etuus pohjaisia että maksu pohjaisia eläkejärjestelyjä. OP-Eläkekassassa hoidetut eläkejärjestelyt työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeiden rahastoiduilta osin ovat etuus pohjaisia järjestelyjä. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaisuudessaan etuus pohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkilöstökulut". Maksu pohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksu pohjaisissa järjestelyissä muita maksuvelvoitteita ei ole (liite 8).

Etuus pohjaiset järjestelyt OP-Eläkekassassa ja OP-Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuus pohjaisissa järjestelyissä velkaeränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyväällä arvolla.

Etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä (project unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetty diskonttaus korko on määritelty yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen raportointikauden päättymispäivän markkinatuoton perusteella.

Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Kirjattaessa vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot muihin laajan tuloksen eriin näitä voittoja ja tappioita ei siirretä tulosvaikutteisesti enää myöhemmillä tilikausilla.

Eläkejärjestelyn supistaminen kirjataan tapahtumahetkellä.

Henkilöstörahasto

OP-Asuntoluottopankki kuuluu OP-Pohjola-ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP-Pohjola ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

TULOVEROT

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto (liite 11).

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistettavista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertymisen ansiosta on todennäköistä, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyin verokannan mukaan, jonka ennakoitaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, myöskään laskennallisen veron muutosta ei kirjata tuloslaskelmaan vaan muihin laajan tuloksen eriin.

TULOUTUSPERIAATTEET

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumisen testaukseen. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksullisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen.

Tuloslaskelmassa esitetään tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Yhteenveto tuloslaskelmaerien esittämisestä tilinpäätöksessä:

Korkokate	Korkoinstrumenttien saadut ja maksetut korot, jaksotettu nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus, korkojohdannaisten korot sekä arvonmuutos käyvän arvon suojauksessa
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	Palkkiotuotot ja -kulut
Kaupankäynnin nettotuotot	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutokset ilman kertyneitä korkoja, myyntivoitot ja -tappiot sekä osingot
Sijoitustoiminnan nettotuotot	Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot, arvonalentumiset sekä osingot
Liiketoiminnan muut tuotot	Muut liiketoiminnan tuotot
Henkilöstökulut	Palkat, palkkiot, , eläkekulut, henkilösivukulut
Muut hallintokulut	Toimistokulut, atk-kulut, muut hallintokulut
Liiketoiminnan muut kulut	Poistot, vuokrat ja muut kulut

SEGMENTTIRAPORTOINTI

OPA harjoittaa vain asuntorahoitusta, joten segmenttiraportointia ei tästä syystä esitetä.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Saamisten arvonalentumistestaus laaditaan joko saamiskohtaisesti tai saamisryhmäkohtaisesti. Saamiskohtainen arvonalentumistestaus perustuu johdon arvioon tulevaisuuden rahavirroista lainakohtaisesti. Kriittisimpänä tekijänä lainakohtaisessa arvonalentumistestauksessa on määrittää rahavirta, jonka toteutuminen on todennäköisintä.

Saamisryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin, jossa tulevia todennäköisiä tappioita oikaistaan historiatietoihin perustuvilla toteutuneilla tappioilla. Tällöin johdon harkintaa tarvitaan siihen, kuinka hyvin historiatiedoilla oikaistut arviot tulevaisuuden tappioista vastaavat toteutuneita tappioita ja tarvitaanko niihin mahdollisia oikaisuja.

Myytavissä olevien rahoitusvarojen, lainoihin ja saamisiin sisältyvien saamistodistusten sekä eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumisen testaus on tehtävä jokaisena tilinpäätöspäivänä. Mikäli arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, arvon alentuminen kirjataan tuloslaskelmaan. Objektiivisen näytön todentamiseen sisältyy johdon harkintaa. Oman pääoman ehtoisten instrumenttien osalta arvonalentuminen on lisäksi kirjattava, mikäli arvonalentuminen on merkittävä tai pitkäaikainen. Merkittävän ja pitkäaikaisen arvonalennuksen määrittäminen on osa normaalia johdon harkintaa. Objektiivisen näytön määrittäminen tehdään kaksivaiheisesti listaamalla ensin säännöllisesti tiettyjen hälytysrajojen ylittävät instrumentit erityistarkasteluun. Erityistarkastelussa olevia instrumentteja arvioidaan jatkuvasti arvonalentumisen varalta. Arvonalennus kirjataan viimeistään silloin kun instrumenttikohtaisesti määritellyt enimmäisrajat pitkäaikaisuuskriteereille (keskimäärin 18 kk) tai merkittävyyskriteereille (keskimäärin 40%) ylittyvät

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon on lisäksi arvioitava, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio instrumentin käyvästä arvosta. Muutoin rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla. Johdon harkintaa tarvitaan tällöin sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Siltä osin, kun mallien tuottamiin tuloksiin ei ole käytettävissä markkinoilta saatavia syöttötietoja, johdon on arvioitava kuinka paljon käytetään muita tietoja.

Eläkevelvoitteiden nykyarvo riippuu useista eri tekijöistä, jotka määritetään vakuutusmatemaattisesti useita oletuksia käyttäen. Diskonttaus korko, tulevat palkkojen ja eläkkeiden korotukset ja inflaatio ovat oletuksia, joita käytetään eläkkeistä aiheutuvia nettomenoja (tai –tuloja) määritettäessä. Vakuutusmatemaattisten oletusten muutokset vaikuttavat eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvoon.

UUDET STANDARDIT JA TULKINNAT

OP-Asuntoluottopankki ottaa käyttöön vuonna 2014 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IAS 32:n Rahoitusinstrumentit: esittämistapa muutos Rahoitusvarojen ja –velkojen vähentäminen toisistaan. Muutos tarkentaa rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräistä esittämistä koskevia sääntöjä ja lisää aihetta koskevaa soveltamisohjeistusta. Standardin muutoksella ei tule olemaan olennaista vaikutusta OP-Asuntoluottopankin tilinpäätökseen.
- IAS 36:n Omaisuuserien arvon alentuminen muutos Recoverable Amount Disclosures for Non-Financial Assets. Muutos täsmentää liitetietovaatimuksia, jotka koskevat sellaisia rahavirtaa tuottavia yksiköitä, joihin on kohdistunut arvonalentumiskirjauksia. Standardin muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IASB (International Accounting Standards Board) on julkaissut myös muita tulevia standardimuutoksia. Muut merkittävät myöhemmin voimaan tulevat standardimuutokset koskevat rahoitusinstrumenttien luokittelua ja arvostamista, arvonalentumisten käsittelyä, suojauslaskentaa sekä vakuutussopimuksia ja vuokrasopimuksia. Lisäksi IASB on ennakoanut julkaisevansa myös muita tilinpäätösinformaatiota koskevia muutoksia. OP-Asuntoluottopankissa seurataan muutosten etenemistä aktiivisesti

Liite 2. OP-Asuntoluottopankki Oyj:n riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet

1 Riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan yleiset periaatteet

OP-Asuntoluottopankki Oyj (jäljempänä OPA) on OP-Pohjola-ryhmän kiinteistöluottopankki. OP-Pohjola-ryhmä on finanssiryhmittymä, joka muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain tarkoittaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sekä laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säännellyn yhteenliittymän. OP-Pohjola-ryhmän valvonnasta vastaa Finanssivalvonta. OP-Pohjola-ryhmä siirtyy Euroopan keskuspankin valvonnan piiriin näillä näkymin marraskuussa 2014.

Luotettavaa hallintoa, sisäistä valvontaa ja riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessia sääntelevät luottolaitos-, osuuspankki- ja vakuutusyhtiölaki, laki talletuspankkien yhteenliittymästä sekä Finanssivalvonnan standardit, määräykset ja ohjeet. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla.

OP-Pohjola osk (jäljempänä keskusyhteisö) vastaa OP-Pohjola-ryhmää koskevasta ryhmätason riskien- ja vakavaraisuudenhallinnasta, sekä siihen liittyvien järjestelmien riittävydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta. OPA vastaa omasta riskien- ja vakavaraisuudenhallinnastaan. Lakisääteisen yhteisvastuun vuoksi OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yhteisöjen on voitava luottaa siihen, että kaikki OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt toimivat ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa koskevien periaatteiden sekä keskusyhteisön antamien muiden ohjeiden mukaisesti ja noudattavat viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita.

Riskienhallinta toteutetaan ryhmätasolla liiketoiminnasta riippumattomasti. Riippumattomuusperiaatteen soveltaminen määrittellään erikseen yhteisöjen sisäisissä ohjeissa ottaen huomioon liiketoiminnan laajuus ja luonne.

1.1 Luotettava hallinto

Luotettava hallinto (corporate governance) käsittää OP-Pohjola-ryhmän ylimmän ja toimivan johdon, sen omistajien ja muiden sidosryhmien väliset suhteet, tavoitteiden asettamisen, niiden saavuttamiskeinoista päättämisen ja tavoitteiden saavuttamisen seurannan. Luotettavan hallinnon toteuttamista varmistavat selkeä viitekehys, johdonmukaisesti ja kattavasti dokumentoitu ohjeistus sekä selkeästi määritellyt päätöksentekotasot.

Luotettavan hallinnon periaatteita noudatetaan OPAssa, kuten kaikissa ryhmän yrityksissä ja yhteisöissä, kaikissa toimielimissä ja kaikessa toiminnassa. Lisäksi luotettavan hallinnon järjestämisessä noudatetaan keskusyhteisön hallintoneuvoston hyväksymää osuuspankkien hyvää hallintointia koskevaa suositusta.

Luotettavan hallinnon periaatteita noudattamalla OPAssa varmistetaan yhteisöjen ammattitaitoinen, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukainen johtaminen sekä OP-Pohjola-ryhmään kuuluvan yhteisön luotettava ja riittävän läpinäkyvä toiminta kaikilla liiketoiminta-alueilla.

1.2 Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että ryhmän strategiaa toteutetaan suunnitellusti ja tuloksellisesti, riskejä hallitaan asianmukaisesti, toiminta ja siihen liittyvä raportointi on sekä tehokasta että luotettavaa ja eri toimintoihin liittyvän sääntelyn noudattamista valvotaan. OP-Pohjola-ryhmässä sisäisen valvonnan periaatteet vahvistaa keskusyhteisön hallintoneuvosto.

Keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa säännöllisesti OP-Pohjola-ryhmän strategian, joka ohjaa liiketoiminnan suunnittelua ja tavoiteasetantaa kaikissa ryhmän yhteisöissä. OPAn strategian laadinnan yhteydessä asetetaan OPAn hallituksen toimesta tavoitteet pitkän aikavälin ja vuositason menestysmittareille. Menestysmittaristo muodostaa yhdessä limiittien ja valvontarajojen kanssa kokonaisuuden, josta raportoidaan säännöllisesti OPAn hallitukselle.

1.3 Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan tavoitteena on turvata OPAn riskinkantokyky, ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta.

OP-Pohjola-ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet vahvistetaan OP-Pohjola osk:n hallintoneuvostossa. Periaatteissa linjataan, miten ryhmätasoinen riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan prosessi järjestetään.

1.3.1 Riskien tunnistaminen, arviointi ja mittaus

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessiin sisältyy liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskien jatkuva tunnistaminen ja arviointi. Keskusyhteisön riippumaton riskienhallinta seuraa ryhmän riskiaseman ja riskinkantokyvyn kehitystä ja raportoi säännöllisesti havainnoistaan ja arvioistaan johtokunnalle.

Mitattavissa olevat riskit rajoitetaan limiiteillä ja valvontarajoilla, jotka ohjaavat toimintaa OPAssa. Keskusyhteisön johtokunta on asettanut riskilimiitit vuodelle 2013 OPAn vakavaraisuudelle sekä luotto-, likviditeetti- ja markkinariskeille.

Osuuspankkeja ohjataan riskiluokitusjärjestelmän pohjalta. Järjestelmän mukaan pankin riskiluokka määräytyy taloudellisten ja laadullisten tekijöiden sekä keskusyhteisön erillisarvion mukaisesti. Laadullisten tekijöiden arvioissa kiinnitetään erityistä huomiota mahdollisiin puutteisiin ohjeiden noudattamisessa. Osuuspankki, joka on vähäistä merkittävämmässä määrin laiminlyönyt keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden noudattamisen, luokitellaan viisiportaisessa asteikossa aina toiseksi heikoimpaan riskiluokkaan. Tällaiselle osuuspankille ei anneta yhteenliittymälain 21 tai 23 §:ssä tarkoitettuja suostumuksia.

Taloudellinen pääomavaade

Taloudellinen pääomavaade on OP-Pohjola-ryhmän oma arvio siitä pääoman määrästä, joka riittää kattamaan liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskeistä syntyvät mahdolliset vuotuiset tappiot 99,97 prosentin varmuudella. Taloudellinen pääomavaade lasketaan riskilajikohtaisilla malleilla, joiden tulokset yhdistetään ottaen huomioon riskilajien väliset korrelaatiot ja näistä johtuvat hajautushyödyt.

Keskusyhteisön riskienhallinta analysoi mallin toimivuutta vähintään vuosittain ja esittää tarvittaessa muutoksia mallin rakenteisiin tai sen muuttujiin. Keskusyhteisön johtokunta vahvistaa taloudelliseen pääomavaateeseen sisällytettävät riskit ja niiden pääomavaateen laskennan yleiset säännöt.

Taloudellinen pääomavaade jakautuu määrällisiin riskeihin sekä laadullisiin, ns. arvioitaviin riskeihin. Määrällisiä riskejä ovat luottoriski, pankkitoiminnan korko- ja osakeriski, kiinteistöriski, vakuutustoiminnan markkinariskit sekä vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutusriskit. Arvioitavat riskit sisältävät operatiivisen riskin ja muut arvioitavat riskit. Muihin arvioitaviin riskeihin sisällytetään ne merkittäviksi arvioidut riskit, joita ei ole otettu huomioon ryhmän taloudellisen pääomavaateen muissa riskilajikohtaisissa malleissa. Nämä riskit syntyvät tyypillisesti ulkoisista tekijöistä, kuten muutoksista kilpailu- ja markkinatilanteessa tai viranomaisten sääntelytoimenpiteistä.

OP-Pohjola-ryhmän omassa taloudellisen pääomavaateen mallissa riskejä tarkastellaan monien riskilajien osalta laajemmin kuin viranomaisvaatimusten mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa. Tällaisia riskilajeja ovat erityisesti pankkitoiminnan korkoriski, vakuutustoiminnan markkinariskit ja operatiiviset riskit sekä muut arvioitavat riskit. Luottoriskin pääomavaateen laskennassa keskeisimmät erot liittyvät keskittymäriskin, vakuuksien ja takausten sekä suhdannevaiheen huomioimiseen. Taloudellisen pääomavaateen laskennassa edellä mainitut tekijät otetaan huomioon kattavammin kuin vakavaraisuuslaskennan pääomavaadetta laskettaessa. Lisäksi taloudellisen pääomavaateen laskenta eroaa merkittävästi vakavaraisuuslaskennasta siten, että useat riskilajit huomioidaan taloudellisen pääomavaateen laskennassa erillisinä, mutta vakavaraisuuslaskennassa ne sisältyvät luottoriskin pääomavaateeseen.

Taloudelliseen pääomavaateeseen perustuvia mittareita hyödynnetään OP-Pohjola-ryhmän menestys- sekä limiitti- ja valvontarajamittaristossa, palkitsemisessa, luottojen ja vakuutusten hinnoittelun pohjana sekä pääomasuunnittelussa pääomapuskurin määrittelyssä.

Stressitestit

Stressitestejä käytetään sen arvioimiseen, miten erilaiset poikkeuksellisen vakavat, mutta mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa ryhmän tai sen yhteisön maksuvalmiuteen, kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen. Stressitesteillä arvioidaan sekä yksittäisten riskitekijöiden vaikutusta että useiden muuttujien samanaikaisten muutosten vaikutuksia. Stressitestit kattavat kaikki merkittävimmät ryhmän taloudelliseen asemaan vaikuttavat riskit.

Keskusyhteisön riskienhallinta arvioi stressitestauserkehikon muutostarpeet vähintään vuosittain tai aina kun ryhmän liiketoiminta- tai riskiprofiili muuttuu olennaisesti. Herkkyysanalyyskejä käytetään osana riskilajikohtaista riskianalyysia. Herkkyysanalyysien tulosten avulla arvioidaan, miten esimerkiksi taloudellisen pääomavaateen mallissa käytettyjen oletusten ja parametrien muutokset vaikuttaisivat riskimallien tuloksiin. Herkkyysanalyysit auttavat ymmärtämään käytettyjen oletusten vaikutusta riskimittareiden arvoihin. Eri shokkitasoilla tehdyt herkkyysanalyysit antavat konkreettisen käsityksen eri riskien vaikutuksesta ja erisuuruisten tappioiden todennäköisyyksistä.

Skenaarioanalyyskejä käytetään erityisesti toimintaympäristön riskien vaikutusten analyysiin. Skenaarioanalyysien pohjana on kulloinkin voimassa olevan strategian mukainen taloudellinen ennuste, joka perustuu eri markkinamuuttujien vallitseviin tasoihin ja ryhmän parhaisiin arvioihin tulevasta kehityksestä. Skenaarioanalyysseissa tätä perusennustetta rasitetaan eri riskien vaikutuksilla. Analyysien tuloksia käytetään hyväksi OP-Pohjola-ryhmän pääomasuunnittelussa, pääomien riittävyyden arvioinnissa ja ryhmän likviditeetin hallinnassa.

1.3.2 Pääomasuunnittelu

OPAssa laaditaan pääomasuunnitelma, jolla ennakoivasti varmistetaan vakavaraisuuden riittävyys poikkeuksellisissakin olosuhteissa. OPAn pääomasuunnitelma sisältää seuraavat kokonaisuudet:

- Vakavaraisuuden lähtötaso
- Vakavaraisuutta koskevat määrälliset ja laadulliset tavoitteet
- Skenaariolaskelmat (stressitestauser) ryhmän vakavaraisuuden riittävyyden arvioimiseksi
- Ennakoidut muutokset omissa varoissa ja vakavaraisuusvaateissa
- Säännösmuutokset
- Pääomien allokointi ryhmän sisällä
- Ennakoiva varautumissuunnitelma

OPA vastaa ensisijaisesti itse vakavaraisuudestaan ja asettaa vakavaraisuudelleen tavoitetasot ja limiitit keskusyhteisön ohjeistuksen mukaan.

2 Riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan organisointi

2.1 OPAssa

OPAn hallitus on vahvistanut pankille riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa koskevat periaatteet ja toimintaohjeet sekä asettanut riskirajat keskeisimmille riskimittareille. Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi säännöllisesti liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskitilanteesta hallitukselle.

OPAn merkittävimmät yksittäiset riskilajit ovat luottoriski, likviditeettiriski ja korkoriski. Muita liiketoimintaan liittyviä riskejä ovat operatiiviset riskit ja strateginen riski

Luottoriskin hallinta OPAn ja osuuspankkien välillä on vahvistettu välittäjäpankkien ja OPAn välisessä asiamiessopimuksessa. Luottopäätökset tehdään luoton välittäjäpankissa. Sitoumusten takaisinmaksun varmistamiseksi OPAn asiakkaan vastuulla tulee olla turvaava vakuus. Joukkolainan vakuutena olevien luottojen vakuudet hyväksytään käyviksi vakuuksiksi kiinnitysluottopankkilain mukaisesti. Asuntovakuuksien markkina-arvojen kehitystä tarkastellaan neljännesvuosittain ja käyvät arvot päivitetään, mikäli asetettu raja vakuuksien arvojen laskulle rikkoutuu.

Likviditeettiriskin hallinta OPA:ssa jakaantuu maksuvalmiuden sekä jälleenerahoitusriskin hallintaan. Maksuvalmiuden turvaamiseksi OPA:ssa seurataan kassavirtoja päivittäin. Pitkän aikavälin jälleenerahoitusrakennetta (jälleenerahoitusriski) seurataan ja ennakoidaan säännöllisesti osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

Korkoriskin OPA on suojannut koronvaihtosopimuksilla, joissa on vaihdettu asuntoluottojen korot ja liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjalainojen korot samaan korkoperustaan. Väliluotoilla jvk-lainojen vakuudeksi otettujen asuntoluottojen korkoriskin hoito jää asianomaisen osuuspankin vastuulle. Korke- ja rahoitusriskinottoa on rajoitettu myös kiinnitysluottopankkilain säännöksissä. Lain mukaan vakuutena olevista lainoista minkä tahansa 12 kuukauden aikana saatavien korkojen yhteenlaskettu määrä on oltava suurempi kuin kiinteistövakuudellisille jvk-lainoille samana aikana maksettavien korkojen yhteenlaskettu määrä. Lisäksi kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen jäljellä oleva keskijuoksu-aika on oltava lyhyempi kuin niiden vakuutena olevien varojen jäljellä oleva keskijuoksu-aika.

2.2 OP-Pohjola-ryhmässä

Keskusyhteisö vastaa OP-Pohjolan ryhmätasoa koskevasta riskien- ja vakavaraisuudenhallinnasta sekä OP-Pohjola-ryhmän riskienhallintajärjestelmän riittävydestä ja ajanmukaisuudesta. Keskusyhteisö antaa ryhmään kuuluville yhteisöille ohjeita riskienhallinnan turvaamiseksi ja valvoo, että ne toimivat viranomaissäännösten, omien sääntöjensä, keskusyhteisön antamien ohjeiden ja OP-Pohjola-ryhmän sisäisten sekä asiakassuhteissa asianmukaisten ja eettisesti hyväksyttävien menettelytapojen mukaisesti. OP-Pohjola-ryhmään kuuluvat yhteisöt vastaavat omasta riskien- ja vakavaraisuudenhallinnastaan toimintansa laajuuden ja luonteen mukaisesti.

OP-Pohjola osk:n hallintoneuvosto vahvistaa OP-Pohjola-ryhmän strategian, joka sisältää keskeiset riskienhallintaa koskevat linjaukset. Lisäksi keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa OP-Pohjola-ryhmän, sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, liiketoiminnan tavoitteet, sekä vakavaraisuutta ja riskilajeja koskevat ryhmätason riskilimiitit. Hallintoneuvosto seuraa säännöllisesti OP-Pohjola-ryhmän ja OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernin liiketoiminnan, riskinkantokyvyn ja riskitilanteen kehitystä.

Keskusyhteisön johtokunta arvioi vähintään vuosittain OP-Pohjola-ryhmän strategian ja riskilimiittien sekä pääomasuunnitelman ja omien varojen ennakoivan varautumissuunnitelman ajantasaisuuden. Johtokunta myös vastaa riskien- ja vakavaraisuudenhallintaan liittyvien järjestelmien ja menettelytapojen riittävydestä ja ajanmukaisuudesta sekä yleisten riskien- ja vakavaraisuudenhallintaan liittyvien ohjeiden antamisesta OP-Pohjola-ryhmän yhteisöille. Johtokunta vahvistaa OP-Pohjola-ryhmän riskipolitiikan, joka sisältää ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet ja rajaukset, joilla liiketoimintaa ohjataan ryhmän strategiassa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi. Johtokunta raportoi hallintoneuvostolle OP-Pohjola-ryhmän, keskusyhteisön ja siihen kuuluvien yhteisöjen liiketoiminnan, riskinkantokyvyn ja riskitilanteen kehityksestä.

OP-Pohjola-ryhmän riskienhallinnan ohjaus on liiketoiminnasta riippumaton vastuualue, joka linjaa, ohjaa ja valvoo ryhmän ja sen yhteisöjen kokonaisvaltaista riskienhallintaa sekä analysoi niiden riskiasemaa. Riskienhallinnan ohjaus vastaa myös ryhmätason ja yhteisöille tarjottavien riskienhallintajärjestelmien ja riskienhallinnan menetelmien ylläpidosta ja kehittamisestä. Lisäksi se ylläpitää, kehittää ja valmistelee riskienhallinnan periaatteita OP-Pohjolan johtokunnan ja hallintoneuvoston vahvistettavaksi. Riskienhallinta laatii säännöllisesti OP-Pohjola-ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan raportin, joka sisältää riskienhallinnan arvion OP-Pohjola-ryhmän ja sen yhteisöjen riskienhallinnan laadusta ja riittävydestä sekä vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden riittävydestä suhteessa strategian pitkän aikavälin menestysmittareihin, riskilimiitteihin sekä nykyisiin ja tuleviin viranomaispääomavaateisiin.

OP-Pohjola osk:n johtokunnan tase- ja riskienhallintavaliokunta tukee johtokuntaa ryhmän riskinkantokyvyn ja riskinottohalun ohjaamisessa ja johtamisessa hallintoneuvostossa vahvistettujen toimintaperiaatteiden ja päätösten mukaisesti. Valiokunnan tehtävänä on myös avustaa johtokuntaa varmistamaan siitä, että keskusyhteisöllä ja sen konsernilla on sen toiminnan kattavat riittävät vakavaraisuuden- ja riskienhallintajärjestelmät.

OP-Pohjola johtokunnalle raportoiva riskienhallintatoimikunta huolehtii OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin toimintaedellytyksistä varmistamalla, että ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallintajärjestelmien periaatteet, menetelmät, mallit ja mittarit vastaavat riippumattoman riskienhallinnan edustamia parhaita arvioita ja noudattavat johtokunnan antaman riskimallinnuksen ja stressitestauksen ohjeen linjauksia.

OP-Pohjolan johtokunnan asettama luottoriskitoimikunta linjaa, ohjaa ja valvoo ryhmän ja sen yhteisöjen luottoprosessia ja luottoriskiasemaa. Se varmistaa, että luottosalkku vastaa voimassa olevaa riskipolitiikkaa ja sitä, että asiakaskokonaisuuksien vastuut sekä ryhmätasolla että jäsenyhteisöissä noudattavat asetettuja vastuurajoja. Osuuspankeilla tulee olla luottoriskitoimikunnan myöntämä voimassa oleva lupa, kun asiakaskokonaisuuden asiakasriski on tai uhkaa nousta yli 20 prosenttiin luottolaitoksen tai sen

konsolidointiryhmän omista varoista. Osuuspankilla ja Helsingin OP Pankki Oyj:llä tulee olla luottoriskitoimikunnan myöntämä vastuuraja, kun pankin asiakaskokonaisuuden vastuut OP-Pohjola-ryhmässä ylittävät viisi miljoonaa euroa tai kun pankki haluaa osallistua kiinteistöhankeeseen, johon sitoutuva pääoma OP-Pohjola-ryhmässä on yli viisi miljoonaa euroa. Joillakin suhdanneherkillä toimialoilla pankilla tulee olla luottoriskitoimikunnan vastuuraja, kun asiakaskokonaisuuden vastuut ylittävät 3,5 miljoonaa euroa.

Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö (OVY) myöntää osuuspankeille luottovakuutuksia. OVY analysoi asiakkaan velanhoitokyvyn riittävyttä, vakuuksien turvaavuutta ja osuuspankin rahoitusprosessin laatua tietyn vastuumäärän ylittävistä asiakaskokonaisuuksista. Vakuutuskäsittely tukee laadukasta luottoa, ja OVYn vakuutus päätökset ohjaavat pankkikohtaista luottoriskinottoa. Luottovakuutustoiminta on merkittävä osa OP-Pohjola-ryhmän sisäistä luottoriskien hallintaa ja tappiontasausmekanismia. Sen osuus on OVYn vakuutusvelan ja vakuutusmaksutulosta noin 90 prosenttia. OVY tarjoaa OP-Pohjola-ryhmän yrityksille myös vastuu- ja rikosvakuutuksia.

OP-Pohjolan Tarkastus tukee riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa tarkastamalla, että OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt toimivat lakien, viranomaissäännösten, keskusyhteisön ohjeiden sekä sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä mukaisesti tuloksellisesti ja turvallisesti. Tarkastus tarkastaa myös riskienhallintaa ja sitä, että riskien valvontajärjestelmät vastaavat toiminnan asettamia vaatimuksia.

Osuuspankit ja keskusyhteisökonsernin yhteisöt soveltavat toiminnassaan keskusyhteisön riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteita liiketoiminnan laajuuden ja luonteen edellyttämällä tavalla. Osuuspankeissa hallintoneuvosto vahvistaa riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa koskevat periaatteet sekä valvoo niiden toteuttamista. Keskusyhteisökonsernin yhteisöissä tämä tehtävä kuuluu hallitukselle tai hallituksena toimivalle johtokunnalle.

Osuuspankeissa hallitus vahvistaa menettelytavat ja toimintaohjeet, liiketoiminnan tavoitteet, pääomasuunnitelman ja riskilimitit. Lisäksi se vastaa riskienhallinnan riittävydestä ja valvoo liiketoimintaa, riskiasemaa ja riskinkantokykyä. Ohjatessaan pankin toimintaa hallitus noudattaa ryhmäkohtaisen ohjauksen linjauksia. Myös keskusyhteisökonsernin yhteisöissä tämä tehtävä kuuluu hallitukselle tai hallituksena toimivalle johtokunnalle.

Sekä osuuspankeissa että keskusyhteisökonsernin yhteisöissä toimiva johto vastaa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja ohjeistuksen mukaisesti sekä raportoi säännöllisesti yhteisön liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiasemasta hallitukselle.

Riskienhallinnan organisaatio on erilainen kussakin yhteisössä riippuen siitä, minkälainen on yhteisön riskiasema, koko sekä toiminnan laatu ja laajuus. OP-Pohjola-ryhmän suurimmissa osuuspankeissa on erillinen liiketoiminnallisesta päätöksenteosta riippumaton riskienhallintatoiminto. Pienissä ja keskisuurissa osuuspankeissa toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnasta. Osuuspankeissa riskienhallinnan arvioinnin riippumattomuus liiketoiminnasta toteutuu yleisesti siten, että riskienhallinnan arviointi perustuu keskusyhteisön riskienhallinnan tuottamiin raportteihin, keskusyhteisön suorittamaan pankin riskiluokitukseen sekä keskusyhteisön tarkastuksen arviointeihin pankin riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan riittävydestä.

Vuoden 2013 alussa toteutetussa keskusyhteisökonsernin organisaatiouudistuksessa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan tehtäviä keskitettiin tytäryhteisöistä emoyhteisöön. Uudistus yhtenäisti keskusyhteisökonsernin yhteisöjen riskien ja vakavaraisuuden hallintaprosessia.

Pohjola-konsernissa Pohjola Pankki Oyj:n (Pohjola) hallitus on ylin päätöksentekovelvollinen riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa koskevissa asioissa. Hallitus on keskuudestaan valinnut riskienhallintavaliokunnan, joka seuraa yhtiön riskiasemaa ja avustaa yhtiön hallitusta varmistamaan, että yhtiöllä ja konsernilla on koko toiminnan kattavat riittävät riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan järjestelmät. Riskienhallintavaliokunta raportoi hallitukselle. Pohjolan riskienhallintajohtajan tehtävänä on kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaista riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa Pohjola-konsernissa yhteistyössä muiden johtoryhmän jäsenten sekä keskusyhteisön riskienhallinnan kanssa. Riskienhallintajohtaja ja keskusyhteisön riskienhallinta avustavat hallitusta, Riskienhallintavaliokuntaa ja Tarkastusvaliokuntaa konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden laadinnassa ja kehittämisessä sekä konsernin riskipolitiikan laadinnassa. Pohjolan riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteita on kuvattu yksityiskohtaisemmin Pohjolan tilinpäätöksessä.

5 Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista, puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Operatiivinen riski sisältää myös compliance-riskin, mutta se ei sisällä strategista riskiä. Operatiivinen riski voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menettämisenä.

Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-riskillä tarkoitetaan ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen ja asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen ja eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvaa riskiä. Riskin toteutuminen voi taloudellisen menetyksen lisäksi aiheuttaa myös muita sanktioita. Tällaisia sanktioita ovat esimerkiksi yhteisösakko, erilliset velvoitteiden rikkomisesta seuraavat rikemaksut sekä viranomaisen antamat varoitukset ja huomautukset. Myös compliance-riskin seurauksena voi olla maineen tai luottamuksen heikkeneminen tai menettäminen.

Compliance-toiminnan tavoitteena on varmistaa, että OPAn toiminnassa noudatetaan lakeja, viranomaisten ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä OP-Pohjola-ryhmän ja yhteisöjen omia sisäisiä toimintaperiaatteita ja ohjeita. Compliance-toiminta varmistaa myös, että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia ja eettisesti hyväksyttäviä periaatteita ja toimintatapoja.

5.1 Hallintakeinot

Operatiivisia riskejä hallitaan tunnistamalla riskejä ja arvioimalla niitä sekä varmistamalla kontrolli- ja hallintakeinojen toimivuutta ja riittävyyttä. Maineriskiä hallitaan ennakoivasti ja pitkäjänteisesti noudattamalla sääntelyä, finanssitoimialan hyviä käytäntöjä ja ryhmän hyvän liiketavan periaatteita sekä korostamalla toiminnan ja siitä viestimisen avoimuutta. Operatiivisten riskien hallinnalla ei aina pyritä riskin poistamiseen kokonaisuudessaan, vaan riskin hallitsemiseen siten, että riskitaso on hyväksyttävissä.

OPAssa noudatetaan operatiivisten riskien hallinnassa yhtenäistä järjestelmätuettua toimintamallia. OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt toteuttavat toimintamallin mukaisesti operatiivisten riskien kartoitukset, jotka sisältävät liiketoimintaan liittyvien riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä riskiä pienentävien kehitystoimenpiteiden määrittelyn ja seurannan. Lisäksi seurataan toteutuneita riskitapahtumia, niin sanottuja läheltä piti -tilanteita ja muille finanssialan toimijoille sattuneita vahinkoja, analysoidaan niitä ja varmistetaan riittävät menettelytavat vastaavien vahinkojen estämiseksi.

Liiketoiminnan jatkuvuutta uhkaaviin tilanteisiin on varauduttu keskeisten liiketoiminta-alueiden jatkuvuussuunnittelulla. Jatkuvuussuunnittelu muodostaa pohjan myös valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin varautumiselle. Jatkuvuussuunnitelmia testataan laadittujen testaussuunnitelmien mukaisesti.

OP-Pohjola-ryhmän sisäisen työnjaon mukaan OP-Palvelut Oy vastaa keskitettyjen palveluiden tuottamisesta ryhmän yhteisöille sekä niiden toimintavarmuudesta ja jatkuvuudesta. Keskusyhteisö ohjaa ja valvoo OP-Palvelut Oy:n toimintaa ja varmistaa, että OP-Palvelut Oy:llä on tältä osin koko OP-Pohjola-ryhmään nähden riittävät järjestelmät ja menettelytavat. OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt vastaavat omaan liiketoimintaansa (ml. ulkoistetut toiminnot) liittyvien operatiivisten riskien hallinnasta toimintansa laajuuden ja luonteen edellyttämällä tavalla.

Compliance-riskiä hallitaan seuraamalla lainsäädännön muutoksia sekä ohjeistamalla, kouluttamalla ja konsulttoimalla organisaatiota. Lisäksi compliance-toiminta valvoo organisaation menettelytapojen säännöstenmukaisuutta. Compliance-riskejä tunnistetaan, arvioidaan ja raportoidaan säännöllisesti edellä kuvatun operatiivisten riskienhallinnan toimintamallin mukaisesti. Uusien liiketoimintamallien ja uusien tuotteiden riskit arvioidaan keskusyhteisön riskienhallinnan hyväksymien menettelytapojen mukaisesti ennen niiden käyttöönottoa. OP-Pohjola-ryhmässä tarjotaan asiakkaille vain ryhmätasolla hyväksytyjä tuotteita ja käytetään vain ryhmätasolla hyväksytyjä liiketoimintamalleja.

Keskusyhteisökonsernin yhteisöt ovat keskittäneet compliance-toiminnot keskusyhteisön riskienhallintaan, jossa OPAlla on oma nimetty Compliance Officer.

5.2 Seuranta ja raportointi

Operatiivisia riskejä tunnistetaan merkittävistä tuotteista, palveluista, toiminnoista, prosesseista ja järjestelmistä sekä ulkoistuksista. Tunnistamisessa huomioidaan myös rahoitusjärjestelmien lainvastaiseen hyväksikäyttöön, kuten rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen, sekä sääntelyn noudattamattomuuteen liittyvät riskit. Tunnistettujen riskien merkittävyyttä arvioidaan niiden taloudellisen vaikutuksen ja toteutumisen todennäköisyyden perusteella. Arvioinnissa huomioidaan myös maineriski.

Riskikartoitusten perusteella laaditaan kehityssuunnitelmat. Operatiivisista riskeistä raportoidaan sekä keskusyhteisön että yhteisöjen johdolle säännöllisesti. Merkittävästä maineriskin toteutumisen uhasta raportoidaan välittömästi. Kerättyä tietoa käytetään suunnittelun, päätöksenteon ja johtamisen tukena.

6 Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan vastapuoliriskiä eli riskiä tappioista, jotka johtuvat siitä, etteivät sopimusosapuolet kykene suoriutumaan sovituista velvoitteistaan eivätkä saadut vakuudet turvaa saatavia. Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastoista syntyvien luottoriskien negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle.

Luottoriskiin sisältyy myös maa- ja selvitysriski. Maariskillä tarkoitetaan maittain kohdistettuihin ulkomaisiin saamisiin liittyvää vastapuoliriskiä. Selvitysriskillä tarkoitetaan kaupan toteutukseen liittyvää riskiä, missä sovittu kauppa ei toteudu, koska vastapuoli ei voi toimittaa kaupan kohteena olevaa arvopaperia tai maksaa vaadittua kauppahintaa.

Vastapuoliriskiä vähennetään käyttämällä keskusvastapuoliselvitystä, vakuuksia ja nettoutussopimuksia sekä pörssituotteita. Maariskiä hallitaan rajoittamalla kohdevaltioiden ja niihin kohdistuvien sopimusosapuolten vastuumääriä. Selvitysriskin hallinnassa korostuu vastapuolten luotettavuuden varmistaminen. Riskiä vähennetään vakimuotoisin sopimuksin sekä keskittämällä selvitykset luotettaviin clearing-keskuksiin.

OP-Pohjola-ryhmässä luottoriskiä sisältyy ensisijaisesti pankkitoimintaan. Vastapuoliriskiä sisältyy myös vakuutustoiminnan vakuutusmaksuihin, sijoitustoimintaan ja jälleenvakuutukseen. Vakuutustoiminnassa luottoriskin hallinta perustuu asiakasvalinnan lisäksi luotonvalvontaan ja sijoitussuunnitelmiin. Jälleenvakuutuksen luottoriskiä hallitaan käyttämällä yhtiöitä, joiden luottokelpoisuus on riittävä.

Pääosa luottolaitoksiin liittyvästä luottoriskistä ja maariskistä syntyy pankkitoiminnan maksuvalmiuden hoidosta ja vakuutusyhteisöjen sijoitustoiminnasta. Luottolaitoksiin kohdistuvaa vastapuoliriskiä ja maariskiä syntyy myös korkotradings-toiminnasta ja saamistodistussalkun hoidosta sekä ryhmän ulkomaankaupan rahoituksesta.

6.1 Luottoriskien hallinta pankkitoiminnassa

Luottoriskin ottamista ohjataan ryhmän riskipolitiikalla. Luottoriskipolitiikassa määritellään tavoiteriskitaso, riskinoton linjauksia, asiakasvalintaa sekä vakuuksien ja kovenanttien käyttöä koskevat periaatteet. Tällä varmistetaan luottosalkun riittävä hajauttaminen, jotta ei synny liiallisia riskikeskittymiä asiakasryhmittäin tai toimialoittain. Ryhmälle ja sen pankeille on asetettu tavoitearvot luottoluokittain uusluotonannolle ja luottokannalle, jotta luottosalkun laatu saadaan säilymään hyvänä. Luottoluokittelulla ohjataan asiakasvalintaa, suhtautumista vakuusvajeeseen ja vastuiden hinnoittelua.

Luotonanto tapahtuu ensisijaisesti asiakkaan riittävän ja todennetun velanhoitokyvyn perusteella. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa on valvottu ja yhtenäinen rahoitusprosessi, jota ohjaavat luottoriskipolitiikat, rahoituksen päätösvaltuudet ja toimintaohjeet. Lähtökohta ja erityinen vahvuus on paikallinen ja syvälinen asiakastuntemus.

Henkilöasiakkaiden maksukyky testataan koronnousun varalta ja asiakkaille tarjotaan takaisinmaksun turvaavia vakuutuksia sairauden ja työttömyyden varalle. Korkeita rahoitusasteita vältetään.

Yritysassiakkaiden velanhoitokyvyn ja luottoriskin arvioinnissa hyödynnetään luottoluokittelujen lisäksi maksukäyttäytymistietoja, tilinpäätösanalyyssejä ja -ennusteita, yritystutkimuksia, lausuntoja ja toimialakatsauksia sekä pankkien asiakasvastaavien tekemiä tarvekartoituksia, luottokelpoisuusarvioita ja muita dokumentteja. Yritysrahoitusliiketoiminta pohjautuu palvelumalleihin, joihin riskienhallinta on kiinteästi integroitu kuitenkin siten, että riskienhallinnan riippumattomuus on samalla varmistettu.

Ennakoitavissa oleviin ongelmiin reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Heikkojen ja ongelmallisten asiakkaiden toimintamallit on kuvattu erikseen henkilö-, yritys- ja maatalousasiakkaille yhdenmukaisten toimintatapojen varmistamiseksi. Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskin määrää ja maksukäyttäytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan. Samassa yhteydessä arvioidaan myös asiakkaan luottoluokituksen muutostarve, luottotappion todennäköisyys sekä arvonalennuksen tarpeellisuus. Tämä merkitsee usein myös muutoksia luottopäätöstoissa.

Maalimiiteillä määritellään yksittäiseen valtioon kohdistuville vastuille enimmäismäärä ja -maturiteetti. Maalimiitit perustuvat ensisijaisesti maan ulkoiseen luottoluokitukseen, mutta arvioinnissa hyödynnetään myös muuta kyseistä maata koskevaa tietoa. Maalimiittien lisäksi yhtiöt asettavat maan ulkoisesta luokituksista riippuvia tuotekohtaisia rajauksia.

6.2 Seuranta ja raportointi pankkitoiminnassa

Luottoriskien kehitystä seurataan vähintään kuukausittain suhteessa asetettuihin limiitteihin ja valvontarajoihin. Muita seurannan kohteita ovat muun muassa luottoluokitteluraportit. Lisäksi seurataan suuria asiakasriskejä, luottosalkun laatua ja rakennetta kuvaavia raportteja, vakuuksien kattavuutta, rästejä ja järjestämättömiä saamisista. Ryhmätasolla luottoriskejä rajoitetaan limiiteillä. Yksittäistä asiakasriskiä rajoittava limiitti mittaa asiakaskokonaisuuden vastuiden määrää suhteessa OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaisiin omiin varoihin. Suurten asiakasriskien yhteismäärää rajoittavassa limiitissä lasketaan yhteen kaikki ne asiakasriskit, joiden määrä on vähintään viisi prosenttia OP-Pohjola-ryhmän omista varoista. Toimialariskin limiitti rajoittaa yksittäisen toimialan osuutta kaikista ryhmän pankkitoiminnan yrityssektorin saamisista ja sitoumuksista sekä vahinko- ja henkivakuutustoiminnan suorista joukkovelkakirjasijoituksista. Keskittymäriskien lisäksi luottoriskille on asetettu limiitit, joissa rajoitetaan järjestämättömien saamisten suhdetta luotto- ja takauskantaan sekä odotettujen tappioiden suhdetta vastuisiin.

6.3 Luottoriskin vähentäminen

Sitoumusten takaisinmaksun varmistamiseksi vastuilla tulee olla vakuutta ja vähittäispankkitoiminnassa vastuilla tulee pääsääntöisesti olla turvaavat vakuudet. Asiakkaan kassavirta on kuitenkin kaiken luoton myönnön perusta. Vakuuksien arvioinnissa käytetään riippumattoman arvioijan ja varovaisen käyvän arvon periaatetta. Suhdanneherkkinä pidettäviä vakuuksia arvioitaessa noudatetaan erityistä varovaisuutta. Vakuusarvojen kehitystä seurataan säännöllisesti. Jokaisen rahoituspäätöksen yhteydessä tarkistetaan, onko vakuuden uudelleen arvioinnille tarvetta. Samanlainen tarkistus tehdään myös silloin, kun vakuuden arvo on merkittävästi muuttunut tai asiakkaan taloudellinen tilanne on heikentynyt olennaisesti. Asuntovakuuksien käypiä arvoja päivitetään kerran vuodessa virallisista kauppahintatilastoista johdettujen indeksien perusteella.

Etenkin suurimpien yritysasiakkaiden osalta käytetään vakuuksien ohella myös luottosopimusten erityisehtoja (kovenantteja). Niiden seurannan avulla varmistetaan tietojen saaminen yrityksen tilanteesta sekä mahdollisuus luottoehtojen, vakuusvaatimusten tai hinnoittelun uudelleen arviointiin riskitilanteen muuttuessa.

6.4 Luottoluokittelu

Luottoriskin ottamista ohjataan ja riskin määrää arvioidaan OP-Pohjola-ryhmässä luottoriskimalleja hyödyntäen. Luottoluokittelu käsittää luottoriskiparametreihin liittyvät mallit maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD, Probability of Default), tappio-osuudelle (LGD, Loss Given Default) ja vastuun määrälle maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, Exposure at Default).

LUOTTORISKIMITTARIT SISÄISSÄ LUOKITUKSISSA	
Todennäköisyys sille, että luotolle tulee maksuhäiriötä vuoden kuluessa	= Maksukyvyttömyyden todennäköisyys PD (%)
Arvio tappiosta, joka luotosta toteutuisi, jos sille tulisi maksuhäiriötä	= Tappio-osuus LGD (%)
Arvio summasta, jonka asiakas olisi velkaa pankille maksukyvyttömyyden toteutuessa	= Vastuu EAD (€)

Käytännössä luottoriskimalleja hyödynnetään muun muassa

- luotonmyöntämisessä ja hinnoittelussa,
- rahoituksen päätösvaltuuksien määrittämisessä,
- luottosalkun laadullisten tavoitteiden asettamisessa ja seurannassa,
- OVYN pankeilta perimän luottokantavakuutusmaksun määräytymisessä,
- luottoriskiraportoinnissa,
- vakavaraisuuslaskennassa sisäisten luokitusten menetelmässä (IRBA) ja
- taloudellisen pääomavaateen ja odotetun tappion laskennassa.
-

6.4.1 Luottoluokittelu ja maksukyvyttömyyden todennäköisyys

Luottoluokittelun tarkoituksena on ryhmitellä asiakkaat riskin mukaisesti. Asiakkaan luottoluokka arvioi riskiä siitä, että asiakkaan jostakin vastuusta tulee OP-Pohjola-ryhmälle vuoden sisällä järjestämätön saatava tai sitä vakavampi maksuhäiriö. Tämän riskin suuruudesta kertoo OP-Pohjola-ryhmässä kullekin luottoluokalle arvioitu maksukyvyttömyyden todennäköisyys (PD), joka on keskimääräinen todennäköisyys vuoden aikana yli suhdannekierron. Hyvässä taloussuhdanteessa tietyin luottoluokan toteutuneet maksukyvyttömyiden asiakkaiden osuudet siis tyypillisesti alittavat kunkin luokan arvioidun maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja huonossa suhdanteessa ylittävät.

OP-Pohjola-ryhmässä on käytössä useita luokittelumalleja asiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arviointiin. Vakavaraisuuslaskennan mukaisiin vähittäisvastuisiin kuuluvien henkilöasiakkaiden luotot luokitellaan omilla luokittelumalleillaan hakemusvaiheessa sekä osana pankin luottokantaa. Vähittäisvastuisiin vakavaraisuuslaskennassa kuuluvien pienyritysten vastuiden luokitteluun käytetään A-luokittelua tai pienten vastuiden luokittelumallia. Yritysvastuisiin kuuluvien keskisuurten ja suurten yritysten luokitteluun käytetään R-luokittelua. Yritysvastuisiin kuuluvien pienten yritysten vastuiden luokitteluun käytetään A-luokittelua. Luottolaitosvastapuolille on oma sisäinen luottoluokittelumalli.

Henkilöasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arviointi

Henkilöasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arvioinnissa vastuut luokitellaan 16 luokkaan, luokasta A+ luokkaan F. Maksukyvyttömän asiakkaan vastuut luokitellaan luokkaan F. Maksukyvyttömyyden arvioinnissa käytetään luottokannan luokittelumallia, sekä hakemusvaiheen luokitteluja. Henkilöasiakkaiden luokittelu perustuu luottihakemuksesta kerättäviin tietoihin, asiakkaan maksukäyttäytymiseen ja muihin asiointihistoriatietoihin. Näistä tiedoista laskettu pisteytys määrittää vastuun luottoluokan. Kullekin luottoluokalle on johdettu keskimääräiset maksukyvyttömyyden todennäköisyydet yhden vuoden aikaperiodille.

Henkilöasiakkaiden luottokannan luokittelumallilla luokitellaan henkilöasiakkaiden vastuut, joiden velallisista jollakin on ollut OP-Pohjola-ryhmässä luottoa viimeisen kuuden kuukauden aikana. Luottokannan luokat päivittyvät kerran kuukaudessa. Malli on otettu käyttöön vuonna 2006 ja sen nykyinen versio on vuodelta 2013. Luottokannan luokittelumallia käytetään luottoriskin arvioinnissa ja pääomavaateen laskennassa.

Luoton myöntämisen yhteydessä osuuspankeissa käytetään asuntoluottojen ja vakuudellisten kulutusluottojen hakemusvaiheen luokittelumallia. Ryhmän rahoitusyhtiötuotteille ja vakuudettomille kulutusluotoille on käytössä omat hakemusvaiheen mallit. Hakemusvaiheen malleista otetaan käyttöön päivitetty versiot keväällä 2014.

Hakemusvaiheen luokittelu tukee luottopäätöksentekoa, luottoriskin arviointia ja uusluotonannon hinnoittelua. Luokittelu tapahtuu OP-Pohjola-ryhmässä osana luottoprosessia.

6.4.2 Tappio-osuus ja vastuun määrä

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden arviointimallien lisäksi luottoriskin mittaamisessa käytetään tappio-osuuden ja vastuun määrän ennustemalleja. OP-Pohjola-ryhmän luottoriskimalleissa tappio-osuus (LGD) on arvio taloudellisesta tappiosta (osuutena asiakkaan vastuiden määrästä maksukyvyttömyyshetkellä), joka pankille aiheutuisi, jos asiakkaasta tulisi vuoden sisällä maksukyvytön. Vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä (EAD) tarkoittaa arviota pankin saatavasta asiakkaalta maksukyvyttömyyden alkaessa. Taseen ulkopuolisten vastuiden määrän arviointiin liittyy luottovasta-arvokerroin (CF), joka kuvaa, kuinka paljon ennustehetken taseen ulkopuolisesta vastuusta arvioidaan olevan nostettu maksukyvyttömyyshetkellä.

6.4.3 Luottoriskimallien käyttö vakavaraisuuslaskennassa

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa käytetään yritys- ja luottolaitosvastuissa sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmää. Tässä menetelmässä kunkin asiakkaan luottoriskin vakavaraisuusvaateeseen vaikuttaa OP-Pohjola-ryhmän omilla luottoriskimalleilla tuotettu arvio maksukyvyttömyyden todennäköisyydestä (PD). Viranomaisten antamia ns. standardiestimaatteja käytetään tappio-osuudesta (LGD) ja vastuun määrästä maksukyvyttömyyshetkellä (EAD). Vähittäisvastuiden vakavaraisuusvaateen laskennassa käytettävässä sisäisten luottoluokitusten menetelmässä riskipainon laskennassa käytetään OP-Pohjola-ryhmän sisäisiin malleihin perustuvia PD-, LGD- ja EAD-arvoja. Oman pääoman ehtoisiin sijoituksille käytetään pääsääntöisesti yksinkertaista menetelmää. OP-Pohjola-ryhmän strategisille sijoituksille käytetään PD/LGD-menetelmää, jossa PD-arvot perustuvat sisäisiin malleihin ja LGD-arvot standardiestimaatteihin.

6.4.4 Luottoriskimalleihin liittyvä päätöksenteko ja arviointi

Luottoriskimallien käyttöönotosta ja merkittävistä muutoksista päättää OP-Pohjola-ryhmän riskienhallintatoimikunta. Päätökset perustuvat keskusyhteisön johtokunnan hyväksymiin luottoluokittelun ja luottoriskimallien validoinnin yleisiin periaatteisiin. Mallien kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa keskusyhteisön riskienhallinta, joka on riippumaton liiketoiminnasta.

Luottoluokittelun ja luottoriskimallien toimivuutta seurataan ja valvotaan säännöllisesti. Keskusyhteisön riskienhallinta kerää jatkuvaa palautetta liiketoiminnalta luottoluokittelun toimivuudesta ja luottoriskimalleista. Automaattisesti luottoluokan muodostavia malleja monitoroidaan kuukausittain. Monitoroinnin tarkoituksena on seurata luottokannassa ja luotonmyönnössä tapahtuvia muutoksia, jotka voisivat olla merkkejä esimerkiksi tietoteknisen toteutuksen virheistä.

Lisäksi mallien laatua varmistetaan vähintään kerran vuodessa OP-Pohjola-ryhmän riskienhallintatoimikunnan hyväksymien validointiohjeiden mukaisesti. Validointiohjeistus sisältää vaatimuksia myös kunkin mallin käyttöönoton yhteydessä tehtävälle laadunvarmistukselle. Validoinnissa testataan tilastollisilla testeillä mm. mallin erottelukykyä ja riskiestimaattien (PD, LGD ja EAD) oikeellisuutta. Lisäksi validointiin sisältyy laadullista arviointia, kuten käyttäjäpalautteen analysointia ja vertaisryhmäanalyysiä. Validoinnin tulokset ja mahdolliset toimenpidesuosituksot raportoidaan riskienhallintatoimikunnalle, joka päättää validoinnin perusteella tehtävistä kehitystoimenpiteistä.

Keskusyhteisön sisäinen tarkastus varmistaa tarkastuksillaan validoinnin riippumattomuutta. Lisäksi se tarkastaa luottoriskimalleja ja niiden käyttöä keskusyhteisön yhtiöissä ja osuuspankeissa osana normaalia tarkastustoimintaansa.

7 Likviditeettiriski

Pankkitoiminnan likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Likviditeettiriskin lähteitä ovat tase-erien lyhyen aikavälin erääntymisjakauksen epätasapainoon ja tase-erien rakenteeseen liittyvät riskit sekä asiakaskäyttötymisen muutoksiin ja tukkumarkkinarahoituksen toimivuuteen liittyvät riskit. Lisäksi liiketoimintariskien, maineriskin tai likviditeetin hallinnan sääntelyn muutokset voivat toteutuessaan realisoitua likviditeettiriskinä.

Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleerahoitusriskistä. OP-Pohjola-ryhmän rakenteellinen rahoitusriski syntyy pääosin vähittäispankkitoiminnan maturiteetiltaan pitkän antolainauksen ja asiakaskäyttäytymisestä riippuvan talletusvarainhankinnan erääntymisrakenteiden eroista.

Maksuvalmiusriski on riski siitä, että ryhmä tai siihen kuuluva yhteisö ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista kassavirroista tai vakuustarpeista ilman vaikutuksia liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen. Maksuvalmiusriskin toteutuminen voi johtua esimerkiksi markkinoiden ohentumisesta, toimimattomuudesta tai pankin luottokelpoisuuden heikkenemisestä.

7.1 Hallintakeinot

Likviditeettiriskin hallinta perustuu ryhmän riskipolitiikan linjauksiin sekä hyväksytyihin riskilimiitteihin. Keskusyhteisön johtokunta hyväksyy likviditeettireservin laadulliset tavoitteet, varainhankintasuunnitelman ja maksuvalmiuden hoidon jatkuvuus- ja varautumissuunnitelman uhkaskenaarioiden varalle. Jatkuvuus- ja varautumissuunnitelma sisältää valmiustasopohjaisen maksuvalmiustilanteen ohjausmallin, rahoituslähteet sekä likviditeetin hallinnan operatiivisen jatkuvuussuunnitelman.

OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiutta hallitaan ennakoivalla rahoitusrakenteen suunnittelulla, ryhmän riskilimiiteillä ja niistä ryhmän yhteisöille johdetuilla limiiteillä ja valvontarajoilla sekä tavoitetasoilla. Maksuvalmiutta hallitaan myös maksuvalmiustilanteen seurannalla ja oikein mitoitettulla likviditeettireservillä, päivittäisen maksuvalmiuden suunnittelulla ja hoidolla sekä tehokkaalla ryhmän likviditeettitilanteen ohjauksella. Maksuvalmiuden hallintaa säätelevät Euroopan keskuspankin vähimmäisvaranto- ja maksuvalmiusluottojärjestelmiä koskevat määräykset.

OP-Pohjola-ryhmä turvaa maksuvalmiuttaan varainhankinnan pitkäjänteisellä suunnittelulla, likviditeettireservillä ja varautumissuunnitelman mukaisilla rahoituslähteillä vuodeksi tilanteessa, jossa raha- ja pääomamarkkinat sulkeutuisivat ja talletushankinnan määrä vähenisi maltillisesti. Likviditeettireservi on mitoitettu siten, että se riittää maksuvalmiuskriisitilanteessa varautumissuunnitelman käyttöönoton vaatimaksi ajaksi. Reservin saamistodistuksia myymällä tai käyttämällä niitä vakuutena voidaan hankkia likviditeettiä ryhmän käyttöön. Likviditeettireservi muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin sekä keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista.

Finanssiryhmän keskuspankkina Pohjola Pankki Oyj turvaa niin koko ryhmän kuin kunkin osuuspankin tai ryhmään kuuluvan yhteisön maksuvalmiuden. Ryhmän päivittäinen maksuvalmiuden hallinta on pankkitoimintaa harjoittavien yhtiöiden maksuvalmiuden hallintaa. OP-Pohjola-ryhmän vakuutus- ja eläkeyhteisöjen maksuvalmius siirtyy pankkitilien kautta ryhmän kokonaislikviditeettiin. Kaikki muutokset ryhmään kuuluvien yhteisöjen maksuvalmiusasemassa toteutuvat muutoksena Pohjolan maksuvalmiusasemassa. Koko OP-Pohjola-ryhmän pankkitoiminnan likviditeettireservi hallitaan keskitetysti Pohjolassa.

Ryhmän varainhankinnan suunnittelu perustuu ennakoivaan rahoitusrakenteen suunnitteluun ja taseen rahoitusrakenteelle asetettuun riskilimiittiin. Ryhmän varainhankinnan tärkeimmät lähteet ovat yleisötalletukset ja tukkuvarainhankinta. Tukkuvarainhankinta suunnitellaan talletusvarainhankinnan ja antolainauskasvun pohjalta. Varainhankinnan saatavuuden varmistamiseksi hyödynnetään monipuolisesti eri rahoitusinstrumentteja ja hajautetaan varainhankinnan lähteet sekä maturiteettien, maantieteellisen sijainnin, markkinoiden että sijoittajien mukaan. Jäsenpankit sijoittavat pankkikohtaiset talletusyli jäämät pääosin keskusyhteisökonsernin tileille tai sen liikkeeseen laskemiin instrumentteihin, jotta ryhmän tukkuvarainhankinnan määrää ei tarpeettomasti kasvateta. Pohjola hoitaa keskitetysti ryhmän senior-ehtoisen ja oman pääoman ehtoisen tukkuvarainhankinnan, ja OP-Asuntoluotto pankki Oyj hoitaa asuntovakuudellisen tukkuvarainhankinnan.

OP-Pohjolan johtokunta vastaa OP-Pohjola-ryhmän likviditeettiriskin hallinnasta ja ohjaa maksuvalmiuden hallintaa valmiustasopohjaisen ohjausmallin mukaisesti. Markkinahäiriötilanteissa toimitaan likviditeetin hallinnan jatkuvuus- ja varautumissuunnitelman mukaisesti. Kukin OP-Pohjola-ryhmään kuuluva yhteisö ohjaa likviditeetin hallintaansa keskusyhteisön asettamien valvontarajojen, tili-, talletus- ja luottoehtojen sekä limiittien ja ohjeiden määrittämissä puitteissa.

Vakuutustoimintaa harjoittavat yhteisöt huolehtivat omasta maksuvalmiudestaan ensisijaisesti itse. Yhteisöjen likviditeettivaatimukset otetaan huomioon sijoitussalkun allokaatiojakauksessa.

7.2 Seuranta ja raportointi

Likviditeettiriskien seuranta ja raportointi vaihtelee niiden liiketoiminnan luonteen ja laajuuden mukaisesti reaaliaikaisesta neljännesvuosittaiseen. Seuranta ja raportointi perustuvat ryhmän riskilimiitteihin ja tavoitearvoihin. Raportointimenettelyissä on yhteisöstä ja raportointitasosta riippuen valmiudet päivittäisten kassavirtojen seurannasta (maksuvalmius) pitkän aikavälin rahoitusrakenteen seurantaan ja ennakointiin (jälleenrahoitusriski).

Kullekin maksuvalmiuden valmiustasolle on määritelty ohjaus- ja seurantamenettelyt, jotka tiukentuvat valmiustason noustessa. Keskusyhteisön johtokunnalle likviditeettiriskeistä raportoidaan säännöllisesti, ja maksuvalmiustilanteen valmiustason noston myötä siirrytään tarvittaessa viikoittaiseen tai päivittäiseen tilanneraportointiin. Ryhmän yhteisöt raportoivat likviditeettiriskeistä hallituksille säännöllisesti vähintään asetettujen valvontarajojen ja limiittien tasolla.

Rakenteelliseen rahoitusriskiin ja maksuvalmiusriskiin liittyvien uhkien ja tulevaisuuden skenaarioiden vaikutusta ryhmän maksuvalmiuteen, tulokseen ja vakavaraisuuteen stressitetaan säännöllisesti osana ryhmän vakavaraisuuden hallintaprosessia.

OP-Pohjola-ryhmän likviditeettiriskin riskilimiitit on asetettu rakenteellista rahoitusriskiä ohjaaville aikaluokittaisille nettokassavirroille ja maksuvalmiusriskin mittarille. Rakenteellisen rahoitusriskin mittari kertoo, kuinka paljon ryhmän taseen nettokassavirroista saa enintään erääntyä eri aikaperiodeilla. Sopimukset, joilla on eräpäivä, sisällytetään rakenteellisen rahoitusriskin tarkasteluun eräpäivän tai sitä aikaisemman lyhennyspäivän mukaisesti. Eräpäivättömien tilien aikaluokat ja luottojen enneaikaiset takaisinmaksut on mallinnettu.

Maksuvalmiusriskin mittari kertoo, kuinka hyvin pitkäksi aikaa ensisijainen likviditeettireservi riittää kattamaan ryhmästä päivittäin ulos maksettavat tiedossa olevat ja ennakoituiden nettokassavirrat sekä odottamattoman, mutta maltillisen talletuskannan laskun. Mittareille asetetaan operatiivisessa toiminnassa limiittiä vaativampia ohjaustasoja toimintaa turvaaviksi puskureiksi. Lisäksi käytetään likviditeettiriskin eri näkökulmia kuvaavia riskimittareita.

8 Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta tai tuoton menetyksestä, kun markkinahinta tai implisiittinen volatiliiteetti muuttuvat epäedulliseen suuntaan. OP-Pohjola-ryhmässä markkinariskeihin sisällytetään taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriski, hintariskit ja kiinteistöriskit sekä sijoitustoiminnan luottosprediriski ja markkinoiden likviditeettiriski. Markkinariski toteutuu tulosvaikutuksena tai muutoksena käyvän arvon rahastossa tai vakuutus- ja eläkeyhteisön vakavaraisuudessa.

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen eli korkotuloriski. Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan markkinariskeistä keskeisimpiä ovat sijoituksiin liittyvät markkinariskit sekä vakuutusvelkaan sisältyvät markkinariskit, joista tärkein on korkoriski.

Pankkitoiminnan työnjaon mukaan osuuspankit ja Helsingin OP Pankki Oyj keskittyvät vähittäispankkitoimintaan. OP-Pohjola-ryhmän keskuspankkina Pohjola Pankki Oyj vastaa ryhmän maksuliikkeestä ja pankkitoiminnan valuuttariskistä, hankkii rahoitusta tukkimarkkinoilta ja hoitaa kansainväliset pankkisuhteet sekä vastaa ryhmän pankkiliiketoiminnan maksuvalmiudesta ja keskitetyn likviditeettireservin ylläpidosta. Osuuspankit tekevät rahamarkkina- ja johdannaiskauppansa Pohjola Pankki Oyj:n kanssa.

8.1 Hallintakeinot

Markkinariskien hallinnan tehtävänä on tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan sisältyvät markkinariskit, rajoittaa ne hyväksyttävälle tasolle sekä raportoida niistä säännöllisesti ja tehokkaasti. Näin varmistetaan, että markkinahintojen tai muiden ulkoisten markkinatekijöiden muutokset eivät johda pitkän aikavälin kannattavuuden tai vakavaraisuuden liialliseen heikkenemiseen OP-Pohjola-ryhmässä kokonaisuutena tai ryhmään kuuluvassa yksittäisessä yhteisössä.

Markkinariskien ottamista ohjaavia ja rajoittavia ohjeita ovat OP-Pohjola-ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet ja niitä täydentävä ryhmän riskipolitiikka, keskusyhteisön riskienhallintaohjeistus sekä limiitit ja valvontarajat. Kunkin yhteisön hallitus on määritellyt markkinariskien hallinnan tavoitteet, riskinoton periaatteet ja markkinariskien hallinnan organisoinnin.

8.2 Seuranta ja raportointi

OP-Pohjola-ryhmän yhteisöjen markkinariskiraportoinnin laajuus ja tiheys vaihtelevat liiketoiminnan luonteen ja laajuuden mukaan reaaliaikaisesta tarkastelusta neljännesvuosittaiseen tilanneseurantaan. Seuranta ja raportointi perustuvat vahvistetun liiketoimintastrategian ja riskipolitiikan mukaisten limiittien ja valvontarajojen kehityksen analysointiin. Pohjolassa markkinariskien seuranta ja raportointi on päivittäistä ja osin reaaliaikaista. Muissa yhteisöissä säännöllinen raportointi johdolle on kuukausittaista, mutta seuranta on tarvittaessa päivittäistä. Keskusyhteisön riskienhallinta tuottaa markkinariskiraportit osuuspankeille ja raportoi koko OP-Pohjola-ryhmän taserakenteen ja markkinariskien kehityksestä keskusyhteisön johdolle säännöllisesti.

Markkinariskejä arvioidaan herkkyysanalyysien, tilastollisten volatiliiteetti- ja korrelaatioanalyysien sekä VaR-analyysien (VaR, Value-at-Risk) ja stressitestien avulla. Johdannaisten riskiä seurataan osana positioiden riskejä samoilla mittareilla kuin tasepositioissakin. Riskilajikohtaiset riskien seurannan ja raportoinnin erityispiirteet on kuvattu tämän liitteen riskilajikohtaisissa osissa.

Ryhmätasolla markkinariskejä rajoitetaan kolmella limiitillä. Trading-toiminnan korko-, luottospredi-, valuutta-, osake- ja hyödykeriskiä sekä strukturoitujen sijoitusten hintariskiä rajoitetaan VaR-limiitillä. Vakuutustoiminnan markkinariskin limiitti on asetettu ko. riskin taloudellisen pääomavaateen ja ryhmän omien varojen suhteelle. Vakuutustoiminnan korko-, valuuttai-, luottospredi-, osake- ja hyödykeriskin taloudellinen pääomavaade lasketaan historialliseen simulaatioon perustuvaa VaR-mallia käyttäen. Ryhmätasoisista markkinariskin limiiteistä kolmas on asetettu rahoitustoiminnan korkoriskille. Limiitistä kerrotaan tarkemmin jäljempänä korkoriskin seurannan ja raportoinnin kuvauksen yhteydessä.

8.3 Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkojen muutosten aiheuttamaa tuloksen, kannattavuuden ja vakavaraisuuden vaihtelua. Korkoriskiä tarkastellaan jälkimarkkinakelpoisten arvopaperisalkkujen hintariskinä, vakuutusyhtiön vakuutusvelan kassavirtojen nykyarvon muutosriskinä ja rahoitustaseen uudelleenhinnoitteluriskinä. Arvopaperisalkkujen hintariski toteutuu markkinakorkojen muuttuessa markkina-arvon muutoksena. Vakuutusvelan nykyarvon muutosriski toteutuu, kun vakuutusvelan nykyarvo muuttuu markkinakorkojen muuttuessa. Uudelleenhinnoitteluriski aiheutuu sijoituksen ja hankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista ja korontarkistusajankohdista.

OP-Pohjola-ryhmän korkoriskin merkittävimpiä lähteitä ovat vähittäispankkitoiminnan rahoitustase ja vakuutustoiminta. Vahinko- ja henkivakuutustoiminnassa korkoriskiä muodostuu, kun korkotason muutokset vaikuttavat sijoitusomaisuuden ja vakuutusvelan kassavirtojen arvoon ja tuottoon. Pankkitoiminnan korkoriski koostuu rahoitustaseen korkoriskistä ja Pohjola Pankki Oyj:n kaupankäyntisalkun korkoriskistä. Kaupankäyntivarastoon kuulumattomien erien korkoriski on luonteeltaan rakenteellista rahoitustoiminnan korkotuottoon kohdistuvaa korkoriskiä.

8.3.1 Hallintakeinot

Osuuspankkien rahoitustaseen korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti otto- ja antolainauksen tuotevalikoiman ja -ehtojen valinnalla. Osuuspankit voivat suojata rahoitustaseensa korkoriskiä myös korkojohdannaisin ryhmässä hyväksytyjen toimintamallien mukaisesti. Vähittäispankkitoiminnassa korkojohdannaisia käytetään myös asiakasliiketoiminnassa (korkokatot, korkoputket ja indeksisidonnaiset talletukset).

Pohjolassa korkoriskiä ohjataan ryhmän yhteismitallisen korkoriskiseurannan lisäksi vastuualuekohtaisin korkoriskilimiitein. Kaupankäynnin ja rahoitustaseen korkoriskiä ohjataan samoin periaattein ja mittarein.

Henkivakuutustoiminnassa korkoriskiä on merkittävästi vakuutusvelan sisältämissä veloitteissa vakuutuksenottajille. Nämä veloitteet koostuvat vakuutussopimusten sitovasta tuottolupauksesta ja mahdollisista asiakashyvityksistä. Henkivakuutustoiminnan tasehallinnan tehtävä on mitata ja hallita yhtiön koko nettokorkoriskiasema. Vakuutusvelan korkoriski suojataan kokonaan tai osittain korkojohdannaisin riskiaseman saattamiseksi tavoitetasolle.

8.3.2 Seuranta ja raportointi

Pankkitoiminnan korkoriskitarkasteluun sisällytetään kaikki korolliset tase-erät ja taseen ulkopuoliset erät. Tarkastelussa ei tehdä oletuksia liiketoiminnan kasvusta. Korkoriskitarkastelussa koronmuutokselle herkäät erät jaetaan korkokate- ja kassavirtalaskennassa korontarkistusajankohtien mukaisesti. Kiinteäkorkoisten erien korontarkistusajankohta on sama kuin eräpäivä. Vaihtuvakorkoisille erille lasketaan sopimuksen korkotietoihin perustuen koronmuutosten vaikutus korkokatteeseen tarkasteluhetken korkotasolta. Tarkastelussa otetaan huomioon hallinnollisten korkojen uudelleenhinnoitteluviiveet.

Asiakaskäyttäjymisen vaikutus on pankkitoiminnan korkoriskitarkastelussa otettu huomioon mallintamalla osuuspankkien talletuskannan historiallisen kehittymisen perusteella talletusten erääntymisrakenteet ja arvioimalla talletusten keskimääräinen uudelleenhinnoitteluviive. Hallinnollisten korkojen tarkistusviive on mallinnettu korkohistorian pohjalta. Luottojen ennenaikaisten takaisinmaksujen vaikutus huomioidaan korkoriskitarkastelussa tilastollisesti mallinnetun historiallisen käyttäytymisen pohjalta. Rahoitustoiminnan korkoriskin limiitti on asetettu korkotuloriskille, joka mittaa koronmuutoksen vaikutusta kertyvään korkokatteeseen seuraavan 12 kuukauden aikana. Säännöllisen korkoriskimittauksen ja -raportoinnin osana toteutetaan stressitestausta erilaisten koronmuutosten vaikutuksilla korkoriskiposition nykyarvoon.

Vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnassa korkoriskiä muodostuu, kun korkotason muutokset vaikuttavat sijoitusomaisuuden ja vakuutusvelan nykyarvoon. Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan ja vakuutusvelan korkoriskiä hallitaan ja mitataan taloudellisen pääomavaateen mallin avulla osana vakuutustoiminnan markkinariskiä. Korkoriskiä seurataan myös laskemalla yhden prosenttiyksikön tai yhden korkopisteen suuruisen korkotason muutoksen vaikutusta sijoitusten ja vakuutusvelan arvoon.

8.4 Hintariskit

Hintariskit ovat markkinahintojen muutosten vaikutuksia sijoitusten tai koko taseen arvoihin tai tuottoon. Hintariskejä ovat mm. osake-, hyödyke-, valuutta- ja volatilitteettiriskit. OPA ei altistu edellä mainituille hintariskeille.

TULOSTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 3. Korkotuotot ja -kulut, tuhatta €	2013	2012
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	16	83
Saamisista asiakkailta	101 660	178 048
Myytavissä olevista saamistodistuksista	0	30
Johdannaissopimuksista		
Suojauslaskennasta	-20 671	-57 140
Muut korkotuotot	42	225
Yhteensä	81 047	121 246
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	5 972	9 957
Johdannaissopimuksista		
Kaupankäyntitarkoitukselle	-	-
Suojauslaskennasta	7 805	-210 216
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	36 063	291 475
Korkokulut vel., joilla on huonompi etuoikeus	0	127
Muut korkokulut	16	18
Yhteensä	49 855	91 362
Korkokate	31 192	29 884

Suojauslaskennan nettotulos

Suojauslaskennan suojausinstrumenttien nettotulos on 112 772 (114 923) ja suojauskohteiden nettotulos on -112 772 (-114 923).

LIITE 4. Palkkiotuotot ja -kulut, netto, tuhatta €	2013	2012
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	6 654	5 384
Yhteensä	6 654	5 384
Palkkiokulut		
Arvopapereista	17	51
Muut	22 707	17 325
Yhteensä	22 724	17 376
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	-16 070	-11 992

Muut palkkiokulut muodostuvat pääasiassa palkkioista asiamiehinä toimiville välittäjäpankeille.

LIITE 5. Kaupankäynnin nettotuotot, tuhatta €	2013	2012
Kaupankäynnin rahoitusvaroista ja -veloista		
Arvosuorvoitot ja -tappiot		
Valuuttatoiminnan nettotuotot	0	0
Kaupankäynnin nettotuotot yhteensä	0	0

LIITE 6. Sijoitustoiminnan nettotuotot, tuhatta €	2013	2012
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot		
Tuotot osakkeista ja osuuksista	1	-186
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	1	-186

LIITE 7. Liiketoiminnan muut tuotot, tuhatta €	2013	2012
Muut liiketoiminnan tuotot	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	0	0

LIITE 8. Henkilöstökulut, tuhatta €	2013	2012
Palkat ja palkkiot	364	352
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	54	51
Etuuspohjaiset järjestelyt	20	-17
Yhteensä	75	34
Muut henkilösivukulut	10	14
Henkilöstökulut yhteensä	449	400

LIITE 9. Muut hallintokulut, tuhatta €	2013	2012
Toimistokulut	169	145
IT-kulut	1 182	1 292
Yhteyskulut	23	128
Markkinointikulut	2	0
Muut hallinnon kulut	194	22
Muut hallintokulut yhteensä	1 570	1 586

LIITE 10. Liiketoiminnan muut kulut, tuhatta €	2013	2012
Vuokratkulut	53	60
Poistot		
Koneista ja kalustosta	-	-
Aineettomista hyödykkeistä	209	299
Yhteensä	209	299
Muut	1 041	1 100
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	1 302	1 459

Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin

Tilintarkastuksesta	7	17
Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	-	-
Veroneuvonta	-	-
Muut palvelut	0	26
Yhteensä	7	43

LIITE 11. Tuloverot, tuhatta €	2013	2012
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	2 887	3 488
Edellisten tilikausien verot	0	0
Laskennalliset verot	0	-10
Tuloslaskelman verot	2 887	3 478
Yhteisön tuloveroprosentti	24,5 %	24,5 %

Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

Tulos ennen veroja	11 821	14 209
Verokannan mukainen osuus tuloksesta	2 896	3 481
Edellisten tilikausien verot	0	0
Verokannan muutos	-6	-
Muut	-4	-3
Tuloslaskelman verot	2 887	3 478

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 12. Saamiset luottolaitoksilta, tuhatta €

	31.12.2013	31.12.2012
Saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	110 550	53 300
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	110 550	53 300

LIITE 13. Johdannaissopimukset, tuhatta €

	31.12.2013	31.12.2012
Suojaavat johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	198 086	318 473
Johdannaissopimukset yhteensä	198 086	318 473

LIITE 14. Saamiset asiakkailta, tuhatta €

	31.12.2013	31.12.2012
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	861 459	761 552
Ostetut luotot ja muut saamiset	7 068 566	7 916 514
Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-361	-414
Saamiskohtaiset arvonalentumiset	-33	-
Saamiset asiakkailta yhteensä	7 929 630	8 677 652

LIITE 15. Sijoitusomaisuus, tuhatta €

	31.12.2013	31.12.2012
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Osakkeet ja osuudet, ei noteeratut	17	17
Sijoitusomaisuus yhteensä	17	17

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon.

Myytavissä olevien arvopaperioiden muutokset

Myytavissä olevissa arvopapereissa ei ole tapahtunut muutoksia vuonna 2013.

LIITE 16. Aineettomat hyödykkeet, tuhatta €

	31.12.2013	31.12.2012
Ohjelmistot, lisenssit ja käyttöoikeudet	1 668	1 101
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 668	1 101

Aineettomien hyödykkeiden muutokset

	31.12.2013		
	Ohjelmistot	Ohjelmistot/ rahoitusleasing	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 002	1 454	2 455
Lisäykset	776		776
Vähennykset			
Siirrot erien välillä			
Hankintameno 31.12.	1 778	1 454	3 231
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	179	1 175	1 354
Tilikauden poistot		209	209
Vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.			
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	179	1 384	1 563
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 598	70	1 668
josta keskeneräiset hankinnat	1 598		1 598

	31.12.2012		
	Ohjelmistot	Ohjelmistot/ rahoitusleasing	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	189	1 454	1 643
Lisäykset	813		813
Vähennykset			0
Siirrot erien välillä			0
Hankintameno 31.12.	1 002	1 454	2 455
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	179	876	1 055
Tilikauden poistot		299	299
Vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.			0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	179	1 175	1 355
Kirjanpitoarvo 31.12.	822	278	1 101
josta keskeneräiset hankinnat	822		822

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään 'liiketoiminnan muut kulut'. Yhtiöllä ei ole ollut arvonalentumisia.

Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing-sopimuksella vuokratut ohjelmistot. Vuokrakaudeksi on sovittu neljä vuotta.

LIITE 17. Muut varat, tuhatta €	31.12.2013	31.12.2012
Eläkevarat	-	13
Siirtosaamiset		
Korot	76 249	77 756
Muut	113	85
Yhteensä	76 362	77 854

LIITE 18. Verosaamiset	31.12.2013	31.12.2012
Tuloverosaamiset	601	-
Laskennalliset verosaamiset	30	35
Verosaamiset yhteensä	630	35

Verosaamisten ja -velkojen erittely

Laskennalliset verosaamiset

Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	17	10
Muista eristä	72	102
Netotettu laskennallisista veroveloista	-60	-77
Yhteensä	30	35

Laskennalliset verovelat

Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	0	3
Muista eristä	60	74
Netotettu laskennallisista verosaamisista	-60	-77
Yhteensä	0	0

Laskennallisten verojen muutokset

Laskennalliset verosaamiset/-velat 1.1.	35	13
Kirjattu tuloslaskelmaan		
Eläkevastuut	-5	-4
Verokannan muutos	5	-
Muut	0	14
Kirjattu taseeseen		
Muut	-	-
Kirjattu omaan pääomaan	-	-
Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan		
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/ tappiot	9	12
Verokannan muutos	-15	-
Muut	1	
Laskennalliset verosaamiset/-velat yhteensä 31.12.	30	35

Tuloverosaamiset/-velat	601	-
Verosaamiset ja -velat yhteensä	630	-400

LIITE 19. Velat luottolaitoksille, tuhatta €	31.12.2013	31.12.2012
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Muut velat	1 885 000	2 570 000
Velat luottolaitoksille yhteensä	1 885 000	2 570 000

LIITE 20. Johdannaissopimukset, tuhatta €	31.12.2013	31.12.2012
Suojaavat johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	8 767	16 382
Johdannaissopimukset yhteensä	8 767	16 382

LIITE 21. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, tuhatta €	Keskikorko%	31.12.2013	Keskikorko%	31.12.2012
Joukkovelkakirjalainat	2,65	5 991 695	2,74	6 109 687
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä		5 991 695		6 109 687

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n liikkeeseen laskemat pitkäaikaiset lainat

Laina	Kirjanpitoarvo	Korkosidonnaisuus	Nimelliskorko-%	Eräpäivä
OP Mortgage Bank Covered Bond 2009	1 248 809	Kiinteä	3,125	19.11.2014
OP Mortgage Bank Covered Bond 2010	997 533	Kiinteä	2,375	15.06.2015
OP Mortgage Bank Covered Bond 2011	997 604	Kiinteä	3,250	01.04.2016
OP Mortgage Bank Covered Bond 2011	994 203	Kiinteä	3,500	11.07.2018
OP Mortgage Bank Covered Bond 2012	1 245 368	Kiinteä	1,625	23.05.2017
OP Mortgage Bank Private Placement 2012	99 954	Vaihtuva	3 kk eb	24.08.2017
OP Mortgage Bank rekisteröity Covered Bond (NSV)	114 678	Kiinteä	2,157	12.11.2024
OP Mortgage Bank Private Placement 2012	100 000	Vaihtuva	3 kk eb	18.12.2018
	5 798 150			
Arvostus	193 545			
Yhteensä	5 991 695			

LIITE 22. Varaukset ja muut velat, tuhatta €	31.12.2013	31.12.2012
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	18	194
Eläkevelat	86	40
Siirtovelat		
Korkovelat	97 147	104 486
Muut	2 377	2 244
Varaukset ja muut velat yhteensä	99 628	106 964

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n eläkejärjestelyt on hoidettu OP-Eläkekassassa ja OP-Eläkesäätiössä. Lisäeläkkeisiin liittyvät järjestelyt eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiössä samoin kuin eläkekassassa hoidettu TyEL:n rahastoitu vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläke on käsitelty etuuspohjaisina järjestelyinä. TyEL:n jakojärjestelmään suoritettavat maksut on käsitelty maksupohjaisina. Yhtiön vastuulla olevien eläkevastuiden määrä ei ole olennainen.

OP-Eläkekassa

OP-Eläkekassa hoitaa sen osakkaina olevan OP-Asuntoluottopankki Oyj:n henkilöstön lakisääteisen eläketurvan vakuuttamisen.

Lakisääteinen TyEL:n mukainen eläkejärjestelmä tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Työeläkejärjestelmän etuudet ovat vanhuuseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, perhe-eläke ja kuntoutusetuudet. TyEL:n mukaisen vanhuuseläkkeen eläkeikä on 63–68 vuotta.

TyEL:n mukainen eläkejärjestelmä on osittain rahastoiva ja osittain jakojärjestelmään perustuva järjestely. Rahastointi tapahtuu henkilötasolla kunkin työsuhteen vakuuttaneessa eläkelaitoksessa. Eläkekassan vuosittain maksamista eläkkeistä rahastoitua osaa on keskimäärin neljännes.

Eläkekassan toiminnan tavoitteena on hoitaa lakisääteisen eläketurvan vakuuttaminen siten, että vuodesta toiseen vakuutusmaksutaso säilyy tasaisena ja alittaa työeläkejärjestelmän keskimääräisen maksutason. Toiminnan merkittävin riski liittyy siihen, että toteutunut sijoitusomaisuuden tuotto jäisi alle eläkejärjestelmän keskimääräisen toteutuneen sijoitustoiminnan tuoton. Riski toteutuessa useampana vuotena peräkkäin johtaisi vakuutusmaksutason korottamiseen.

OP-Eläkekassan keskeisimmät vakuutusmatemaattiset riskit liittyvät korko- ja markkinariskiin, eläkkeiden tuleviin korotuksiin sekä eliniän systemaattiseen pitenemiseen. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään.

Eläkekassan on vakuutuskassalain mukaan sijoitettava varansa turvaavasti ja tuloa tuottavasti sekä kassan maksuvalmiutta silmällä pitäen. Eläkekassan on katettava eläkesitoumuksista aiheutuva vakuutusvelka. Vakuutusvelkaa katettaessa on otettava huomioon, millaista vakuutustoimintaa vakuutuskassa harjoittaa, ja tämän mukaisesti huolehdittava katteeseen kuuluvien varojen varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Vakuutuskassalain on tarkemmin määritetty varat ja sitoumukset, joilla vakuutusvelka tulee kattaa. Eläkekassalle säädetään laissa erikseen vakavaraisuusraja, joka eläkekassan tulee kattaa vakavaraisuuspääomalla.

Sijoitustoiminnasta vastaa eläkekassan hallitus, joka hyväksyy eläkelaitokselle sen varojen sijoittamista koskevan sijoitussuunnitelman. Eläkelaitoksen vastuullinen aktuaari laatii vuosittain ennusteen vastuuvelan ja eläkemenojen kehityksestä. Tämän pohjalta sijoitusomaisuuden allokaatioissa otetaan huomioon vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitustoiminnalle turvaavuuden, tuottavuuden ja likviditeetin osalta sekä eläkekassan riskinkantokyky.

OP-Eläkesäätiö

OP-Eläkesäätiö hoitaa OP-Asuntoluottopankki Oyj:n henkilöstölleen järjestämää lisäeläketurvaa. Eläkesäätiön tarkoituksena on myöntää eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluville työntekijöille vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä ja sairausavustusta sekä perhe-eläkettä heidän edunsaajilleen ja hautausavustusta. Lisäksi eläkesäätiö voi myöntää toimintapiiriin kuuluville kuntoutukseen liittyviä etuuksia. Lisäeläketurvan järjestäminen on vapaaehtoista, joten kaikki eläkekassaan kuluvat työnantajat eivät automaattisesti kuulu eläkesäätiöön. Eläkesäätiön tarjoama lisäeläketurva on kokonaan rahastoitu.

Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluu jokainen 20 vuotta täyttänyt henkilö, joka on yhtäjaksoisesti ollut kaksi vuotta TyEL:n mukaisessa työsuhteessa eläkesäätiöön kuuluvaan työnantajaan ja jonka työsuhte on alkanut ennen 1.7.1991. Eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika alkaa siitä ajankohdasta, jona hän työnantajan palveluksessa ollessaan täytti 23 vuotta. Eläkkeen perusteena olevalla palkalla tarkoitetaan samaan työsuhteeseen perustuvaa 31.12.2006 saakka voimassa olleen TyEL:n mukaista eläkepalkkaa. Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden eläkeikä vaihtelee 60-65 vuoden välillä riippuen siitä, mihin henkilöryhmään työntekijä eläkesäätiön sääntöjen mukaan kuuluu.

Toiminnan merkittävin riski liittyy siihen, että toteutunut sijoitusomaisuuden tuotto jäisi alle vähimmäistuottotavoitteen. Riski toteutuessa useampana vuotena peräkkäin johtaisi kannatusmaksujen perintään.

OP-Eläkesäätiön keskeisimmät vakuutusmatemaattiset riskit liittyvät korko- ja markkinariskiin, eliniän systemaattiseen pitenemiseen sekä inflaatoriskiin. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään.

Sijoitustoiminnasta vastaa eläkesäätiön hallitus, joka hyväksyy eläkelaitokselle sen varojen sijoittamista koskevan sijoitussuunnitelman. Eläkelaitoksen vastuullinen aktuaari laatii vuosittain ennusteen vastuuvelan ja eläkemenojen kehityksestä. Tämän pohjalta sijoitusomaisuuden allokaatioissa otetaan huomioon vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitustoiminnalle turvaavuuden, tuottavuuden ja likviditeetin osalta sekä eläkekassan riskinkantokyky.

Etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot, tuhatta €	Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet		Eläkevarojen käyvät arvot		Nettovelat (-varat)	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Avaava tase 1.1.	497	433	-470	-454	27	-21
Tuloslaskelmaan kirjatut etuuspohjaiset eläkekulut						
Tiilikauden työsuorituksen perustuvat menot	21	14			21	14
Korkokulu (-tuotto)	17	19	-17	-20	1	-1
Järjestelyn supistamisen tai velvoitteen täyttämisen vaikutus						
Hallintokulut			0		0	
Yhteensä	38	33	-16	-20	22	13
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut uudelleen määrittämisestä aiheutuvat tappiot (-voitot)						
Taloudellisten odotusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset tappiot (voitot)	10	492			10	492
Väestötilastollisten odotusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset tappiot (voitot)						
TyEL:n korkoeron tuotto ja vanhuuseläkkeiden vastuun kasvu (netto)	1	2	-1	-2	0	0
Kokemusperäiset tarkistukset	-224	-449			-224	-449
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan (-varan) nettokorkoon sisältyvää määrää (-)			258	1	258	1
Yhteensä	-213	45	257	-1	44	45
Muut						
Työnantajan suorittamat maksut			-6	-9	-6	-9
Maksetut etuudet		-15		15	0	0
Yhteensä		-15	-6	5	-6	-9
Päätävä tase 31.12.	322	497	-236	-470	86	27
Taseeseen kirjatut velat ja varat, tuhatta €					31.12.2013	31.12.2012
Nettovelat /-varat (Eläkesäätiö)					12	-13
Nettovelat /-varat (Eläkekassa)					73	40
Nettovelat (-varat) yhteensä					86	27

Eläkekassan ja -säätiön varojen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

31.12.2013, tuhatta €	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet	14	0	8	22
Joukkovelkakirjalainat	26	37	1	64
Kiinteistöt	0	0	23	23
Sijoitusrahastot	69	5	41	115
Strukturoidut sijoitukset	0	0	2	2
Johdannaiset	0	0	0	0
Muut varat	9	1	0	10
Yhteensä	117	43	76	236

Eläkekassan ja -säätiön varojen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

31.12.2012, tuhatta €	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet	21	0	21	42
Joukkovelkakirjalainat	65	74	3	142
Kiinteistöt			36	36
Sijoitusrahastot	154	2	70	226
Strukturoidut sijoitukset		0	7	8
Johdannaiset		0		0
Muut varat	14		2	16
Yhteensä	254	77	139	470

* Hierarkiatasoon 1 ryhmiteltyjen erien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

** Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen erien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineiden osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksyttävillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti määritettävissä.

*** Hierarkiatasoon 3 luokitellut erät arvostetaan hinnoittelumallilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta.

Merkittävimpien varallisuuserien osuus järjestelyyn kuuluvien varojen koko käyvästä

arvosta, %	31.12.2013	31.12.2012
Osakkeet ja osuudet	10	9
Finanssiala	5	4
Metsä	3	4
Kiinteistö	1	1
Muut	1	1
Joukkovelkakirjalainat	27	30
Valtionlainat	6	10
Muut	21	21
Kiinteistöt	10	8
Sijoitusrahastot	48	48
Osakerahastot	27	18
Korkorahastot	11	21
Kiinteistörahastot	6	5
Hedgerahastot	5	5
Johdannaiset	0	0
Korkojohdannaiset	0	0
Valuuttajohdannaiset	0	0
Muut	0	0
Strukturoidut sijoitukset	1	2
Muut	4	3
Yhteensä	100	100

Eläkejärjestelyn varoihin sisältyy, tuhatta €

	31.12.2013	31.12.2012
Pohjola Pankki Oyj:n osakkeita	12	21
OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita	0	10
Muita saamia OP-Pohjola-ryhmään kuuluvilta yrityksiltä	7	22
Pohjola-konsernin käytössä olevat kiinteistöt	2	11
Yhteensä	21	64

Vuonna 2014 suoritettavien maksujen määrä etuus pohjaiseen eläkejärjestelyyn arvioidaan olevan 7 tuhatta euroa.

Etuus pohjaisen eläkevelvoitteen duraatio 31.12.2013 oli eläkekassassa 29,7 vuotta

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset 31.12.2013

	Eläkekassa	Eläkesäätiö
Diskonnttauskorko, %	3,4	3,3
Tuleva palkankorotusolettama, %	3,0	3,0
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	2,1	2,0
Vaihtuvuus, %	3,0	0,5
Inflaatio, %	2,0	2,0
Eliniän odote 65 vuotiaalle henkilöille		
Miehet	19,0	19,0
Naiset	24,7	24,7
Eliniän odote 45 vuotiaalle henkilöille 20 vuoden kuluttua		
Miehet	20,6	20,6
Naiset	26,4	26,4

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset 31.12.2012

	Eläkekassa	Eläkesäätiö
Diskonnttauskorko, %	3,5	3,5
Tuleva palkankorotusolettama, %	3,0	3,0
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	2,1	2,1
Vaihtuvuus, %	3,0	0,5
Inflaatio, %	2,0	2,0
Eliniän odote 65 vuotiaalle henkilöille		
Miehet	19,0	19,0
Naiset	24,7	24,7
Eliniän odote 45 vuotiaalle henkilöille 20 vuoden kuluttua		
Miehet	20,6	20,6
Naiset	26,4	26,4

Herkkyysoanalyysi keskeisistä vakuutusmatemaattisista oletuksista 31.12.2013

	Etuus pohjaisen eläkevastuun muutos			
	Eläkekassa		Eläkesäätiö	
	Tuhatta €	%	Tuhatta €	%
Diskonnttauskorko				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	-33	-12,5	-7	-12,7
0,5 prosenttiyksikön lasku	30	11,1	6	11,2
Eläkkeiden korotukset				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	36	13,7	5	8,6
0,5 prosenttiyksikön lasku	-32	-12,0	-4	-7,9
Kuolevuus				
Eliniän odotuksen 1 vuoden kasvu	8	2,8	1	2,4
Eliniän odotuksen 1 vuoden lasku	-7	-2,7	-1	-2,4

LIITE 23. Verovelat, tuhatta €	31.12.2013	31.12.2012
Tuloverovelat	-	435
Laskennalliset verovelat	-	-
Verovelat yhteensä	-	435

LIITE 24. Oma pääoma, tuhatta €	31.12.2013	31.12.2012
Osakepääoma	60 000	60 000
Vapaat rahastot	235 000	235 000
Kertyneet voittovarat		
Edellisten kausien voitto	27 919	19 233
Tilikauden tulos	8 934	10 731
Oma pääoma yhteensä	331 853	324 964
Jakokelpoiset varat	271 853	264 964
Voitonjakokelpoiset varat	36 853	29 964

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto on muodostunut OP-Pohjola osk:in pääomasijoituksesta 235.000.000 euroa.

Osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä

	Yhteensä
Osakepääoma, euroa	60 000
Osakkeita, kpl	76 592
Osuus osakepääomasta, %	100

OP-Pohjola osk:n omistus OP-Asuntoluottopankki Oyj:stä on 100%.

Yhtiön vähimmäispääoma on kahdeksanmiljoonaa viisisataatuhatta (8.500.000) euroa ja enimmäispääoma sataviisikymmentämiljoonaa (150.000.000) euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta. Osakkeita on vähintään 34.000 kappaletta ja enintään 136.000 kappaletta. Osakkeiden hankkimiseen luovutustoimin vaaditaan yhtiön suostumus. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

LIITE 25. Taseen luokittelu, tuhatta €

Varat	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Myytavissä olevat	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	110 550			110 550	110 550
Johdannaissopimukset		198 086		198 086	198 086
Saamiset asiakkailta	7 929 630			7 929 630	7 929 630
Osakkeet ja osuudet			17	17	17
Muut saamiset	76 362			76 362	76 362
Muut varat	2 298			2 298	2 298
Yhteensä 31.12.2013	8 118 840	198 086	17	8 316 944	8 316 944
Yhteensä 31.12.2012	8 809 941	318 473	17	9 128 431	9 128 431

Velat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		1 885 000	1 885 000	1 885 000
Johdannaissopimukset	8 767		8 767	8 767
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		5 991 695	5 991 695	6 247 546
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla				
Muut velat		99 628	99 628	99 628
Yhteensä 31.12.2013	8 767	7 976 323	7 985 090	8 240 942
Yhteensä 31.12.2012	16 382	8 787 085	8 803 467	9 190 765

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo oli joulukuun lopussa n. 255 851 tuhatta euroa kirjanpitoarvoa korkeampi.

LIITE 26. Taseen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti, tuhatta €

Käypiin arvoihin arvostetut varat	31.12.2013	Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa		
	Tasearvo	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***
Johdannaissopimukset	198 086	-	198 086	-
Yhteensä	198 086	-	198 086	-

Käypiin arvoihin arvostetut varat	31.12.2012	Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa		
	Tasearvo	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***
Johdannaissopimukset	318 473	-	318 473	-
Yhteensä	318 473	-	318 473	-

Käypiin arvoihin arvostetut velat	31.12.2013	Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa		
	Tasearvo	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***
Johdannaissopimukset	8 767	-	8 767	-
Yhteensä	8 767	-	8 767	-

Käypiin arvoihin arvostetut velat	31.12.2012	Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa		
	Tasearvo	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***
Johdannaissopimukset	16 382	-	16 382	-
Yhteensä	16 382	-	16 382	-

Rahoitusvelat, joita ei ole arvostettu käypiin arvoihin	31.12.2013	Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa		
	Tasearvo	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 991 695	6 139 724	107 822	-
Yhteensä	5 991 695	6 139 724	107 822	-

Rahoitusvelat, joita ei ole arvostettu käypiin arvoihin	31.12.2012	Käyvän arvon arvostus tilikauden lopussa		
	Tasearvo	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	6 109 687	6 107 110	389 875	-
Yhteensä	6 109 687	6 107 110	389 875	-

*Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A-omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörsijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

** Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa.

Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu OP-Pohjola-ryhmässä OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velkapaperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

*** Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 ryhmään luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

OP-Asuntoluottopankki Oyj:llä ei ole siirtoja käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä.

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 27. Taseen ulkopuoliset sitoumukset, tuhatta €	31.12.2013	31.12.2012
Sitovat luottolupaukset	4 568	7 976
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	4 568	7 976

LIITE 28. Vuokrasopimukset, tuhatta €	31.12.2013	31.12.2012
OP-Asuntoluottopankki Oyj vuokralle ottajana		
OP-Asuntoluottopankki Oyj on vuokrannut toimitilat OP-Pohjola osk:lta.		
Maksetut toimitilojen vuokrat	48	43

LIITE 29. Johdannaissopimukset, tuhatta €

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2013

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Yhteensä	Käyvät arvot Varat	Velat	Luotto- vasta-arvo
	Alle 1v	1-5v	>5 v					
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	2 936 007	11 644 865	396 000	14 976 872	198 086	8 767	325 316	
Korkojohdannaiset yhteensä	2 936 007	11 644 865	396 000	14 976 872	198 086	8 767	325 316	

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2012

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Yhteensä	Käyvät arvot Varat	Velat	Luotto- vasta-arvo
	Alle 1v	1-5v	>5 v					
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	585 259	12 947 452	2 330 000	15 862 711	318 473	16 382	328 295	
Korkojohdannaiset yhteensä	585 259	12 947 452	2 330 000	15 862 711	318 473	16 382	328 295	

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 31.12.2013

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Yhteensä	Käyvät arvot Varat	Velat	Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	>5 v					
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	2 936 007	11 644 865	396 000	14 976 872	198 086	8 767	325 316	
Johdannaiset yhteensä	2 936 007	11 644 865	396 000	14 976 872	198 086	8 767	325 316	

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 31.12.2012

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Yhteensä	Käyvät arvot Varat	Velat	Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	>5 v					
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	585 259	12 947 452	2 330 000	15 862 711	318 473	16 382	328 295	
Johdannaiset yhteensä	585 259	12 947 452	2 330 000	15 862 711	318 473	16 382	328 295	

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 30. Henkilöstö ja lähipiiri, tuhatta €

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin vuonna 2013 kuusi (6) henkilöä.

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n lähipiiriin muodostavat emoyhtiö OP-Pohjola osk tytäryhtiöineen, OP-ryhmän eläkevakuutusyhteisöt OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö sekä yhtiön hallintohenkilöt.

OP-Pohjola osk:n tytäryhtiöt:

Pohjola-konserni (Emoyhtiö Pohjola Pankki Oyj)	Helsinki
Helsingin OP Pankki Oyj	Helsinki
OP-Kotipankki Oyj	Helsinki
OP-Rahastoyhtiö Oy	Helsinki
OP-Henkivakuutus Oy	Helsinki
Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy	Helsinki
OP-Palvelut Oy	Helsinki
OP-Prosessipalvelut Oy	Helsinki
Aurun sijoitusvakuutus Oy	Helsinki

Liiketapahtumat lähipiirin kanssa

	2013			2012		
	Emoyhtiö	Hallinto- henkilöt	Muut	Emoyhtiö	Hallinto- henkilöt	Muut
Muut saamiset			380 375			443 458
Muut velat			2 002 444	0		2 706 522
Korkotuotot			20 136			-55 386
Korkokulut			-22 223	127		-189 919
Osinkotuotot						
Palkkiotuotot ja -kulut netto			1 963			2 106
Liiketoiminnan muut tuotot			-			-886
Liiketoiminnan kulut	251			136		2 270
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat						
Palkat ja palkkiot		8			13	
Tulospalkat						
Lähipiiriin omistamien Osakkeiden lukumäärä	76 592			76 592		

Toimitusjohtajan palvelut on ostettu 1.8.2009 alkaen Pohjola Pankki Oyj:ltä. Kulut on kirjattu tuloslaskelmassa hallintokuluihin. Hallituksen jäsenille, jotka eivät ole OP-Pohjola osk:n tai sen tytäryhtiöiden palveluksessa, maksetaan kokouspalkkiota 550 euroa kokoukselta. Toimitusjohtajalla ei ole erillistä eläkesopimusta.

LIITE 31. Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä

OP-Asuntoluottopankki Oyj:ssä on käytössä johdon palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella järjestelyyn kuuluva toimitusjohtaja voi saada osittain Pohjola Pankki Oyj:n osakkeina ja osittain rahana selvitetävän palkkion. Palkkion suuruus määräytyy asetettujen tavoitteiden perusteella ja suoritetaan ansainta- ja sitouttamisjakson kuluttua. Osakkeina ja rahana maksettava palkkion arvo jaksetaan ansainta- ja sitouttamisjaksoille henkilöstökuluihin.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä noudattaa 1.1.2011 voimaan tullutta finanssisektorin EU-tason muuttuvaa palkitsemista koskevia määräyksiä. Järjestelmä perustuu OP-Asuntoluottopankki Oyj:n yhtiökohtaisiin tavoitteisiin. Ansaintamittarien tavoitteet on mitoitettu niin, etteivät ne kannusta liialliseen riskinottoon.

Lyhyen aikavälin ohjelma kattaa koko henkilöstön, sen ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan rahana. Järjestelmän kulut jaksetaan maksuhetken asti muihin siirtovelkoihin. Velka arvostetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä käypään arvoon. Lyhyen aikavälin palkkioiden osuus yhtiön henkilöstökuluista on vähäinen.

Henkilöstörahasto

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n työntekijät ovat OP-ryhmän henkilöstörahaston jäseniä. Voittopalkkioiden osuus yhtiön henkilöstökuluista on vähäinen.

LIITE 32. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Ei merkittäviä tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia.

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

LIITE 33. Omat varat ja vakavaraisuus

Omien varojen ja vakavaraisuuden tiedot on esitetty toimintakertomuksessa.

LIITE 34. Rahoitusvarat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n rahoitusvarat koostuvat liitetiedoissa 12-15 esitetyistä eristä. Rahoitusvaroista on kirjattu saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia -53 tuhatta euroa.

LIITE 35. Vastuut, tuhatta €

	31.12.2013			31.12.2012		
	Kirjanpitoarvo	Arvonalentumiset	Siirtyvä korko	Kirjanpitoarvo	Arvonalentumiset	Siirtyvä korko
Varat						
Saamiset luottolaitoksilta	110 550			53 300		
Saamiset asiakkailta	7 929 630	395	4 468	8 677 652	414	6 068
Johdannaissopimukset						
Muut						
Yhteensä	8 040 180	395	4 468	8 730 952	414	6 068
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	4 568			7 976		
Johdannaissopimukset	325 316			477 896		
Yhteensä	329 883			485 872		
Vastuut yhteensä	8 370 063	395	4 468	9 216 824	414	6 068

Johdannaissopimuksista on esitetty kirjanpitoon kirjattu positiivinen markkina-arvo.

LIITE 36. Vastuut sektoreittain, tuhatta €

	31.12.2013			31.12.2012		
	Taseen netto-	Taseen ulko-	Yhteensä	Taseen netto-	Taseen ulko-	Yhteensä
	vastuut	puoliset		vastuut	puoliset	
	Kotimaiset	Kotimaiset		Kotimaiset	Kotimaiset	
Yritykset	25 180	0	25 180	31 099	14	31 112
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	110 550	325 316	435 865	53 300	477 896	531 196
Kotiitaloudet	7 908 918	4 568	7 913 486	8 652 622	7 962	8 660 584
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt						
Yhteensä	8 044 648	329 883	8 374 531	8 737 020	485 872	9 222 892

LIITE 37. Luottoriskit

Pankin keskeiset luottoriskimitarit osoittavat luottoriskitilanteen olevan vakaa. 31.12.2013 oli järjestämättömiä saamisia 2 947 tuhatta euroa. Saamisista on kirjattu arvonalentumisia 33 tuhatta euroa. Luottokanta oli hajautunutta. OP-Asuntoluottopankki Oyj:llä ei ole asiakas-kokonaisuuksia, joiden vastuut ylittäisivät 10% omista varoista.

OP-Asuntoluottopankki Oyj:llä oli erääntyneitä saamisia 10 101 tuhatta euroa 31.12.2013. Erääntyneeksi saamiseksi on laskettu ne lyhennykset ja korot, jotka ovat olleet maksamatta yli 30 päivää, mutta alle 90 päivää, sekä näiden luottojen koko jäljellä oleva pääoma.

LIITE 38. Vastuut luottokelpoisuusluokittain, tuhatta €

Henkilövastuut luottokelpoisuusluokittain	31.12.2013	31.12.2012
Taseen henkilövastuut luokka A	5 425 192	5 726 517
Taseen henkilövastuut luokka B	1 640 312	1 851 769
Taseen henkilövastuut luokka C	572 699	715 786
Taseen henkilövastuut luokka D	213 504	277 587
Taseen henkilövastuut luokka E	35 388	39 157
Taseen henkilövastuut luokka F	18 714	17 040
Taseen henkilövastuut luokittelematon	3 107	24 765
Taseen ulkopuoliset henkilövastuut A	3 141	4 399
Taseen ulkopuoliset henkilövastuut B	322	508
Taseen ulkopuoliset henkilövastuut C	16	116
Taseen ulkopuoliset henkilövastuut D	0	7
Taseen ulkopuoliset henkilövastuut luokittelematon	1 088	2 933
Henkilövastuut yhteensä	7 913 486	8 660 584

Yritysvastuut luottokelpoisuusluokittain	31.12.2013	31.12.2012
Taseen yritys vastuut luokka 2,0	153	164
Taseen yritys vastuut luokka 4,0	37	63
Taseen yritys vastuut luokka 4,5	-	2
Taseen yritys vastuut luokka 5,0	17 452	8 917
Taseen yritys vastuut luokka 5,5	3 431	18 380
Taseen yritys vastuut luokka 6,0	2 282	1 471
Taseen yritys vastuut luokka 6,5	661	1 235
Taseen yritys vastuut luokka 7,0	549	342
Taseen yritys vastuut luokka 7,5	-	55
Taseen yritys vastuut luokka 8,0	191	263
Taseen yritys vastuut luokka 9,0	-	152
Taseen yritys vastuut luokka 10,0	424	40
Taseen yritys vastuut luokittelematon	-	15
Taseen ulkopuoliset yritys vastuut luokittelematon	-	-
Taseen ulkopuoliset yritys vastuut luokka 5,0	-	-
Taseen ulkopuoliset yritys vastuut luokka 5,5	-	5
Taseen ulkopuoliset yritys vastuut luokka 6,0	-	-
Taseen ulkopuoliset yritys vastuut luokka 10,0	-	9
Yritysvastuut yhteensä	25 180	31 112

LIITE 39. Varainhankinnan rakenne, tuhatta €

	31.12.2013	Osuus, %	31.12.2012	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	1 885 000	22,7	2 570 000	28,2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 991 695	72,1	6 109 687	67,1
Muut velat	99 628	1,2	107 398	1,2
Oma pääoma	331 853	4,0	324 964	3,6
Yhteensä	8 308 176	100,0	9 112 049	100,0

LIITE 40. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan, tuhatta €

31.12.2013	Alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 v	5 - 10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Saamiset luottolaitoksilta	110 550	-	-	-	-	110 550
Saamiset asiakkailta	205 078	624 140	2 928 071	2 485 505	1 686 836	7 929 630
Rahoitusvarat yhteensä	315 628	624 140	2 928 071	2 485 505	1 686 836	8 040 180
Rahoitusvelat						
Velat luottolaitoksille	1 260 000	-	459 000	166 000	-	1 885 000
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	1 248 809	4 628 208	-	114 678	5 991 695
Rahoitusvelat yhteensä	1 260 000	1 248 809	4 628 208	166 000	114 678	7 417 695
31.12.2013		Alle 1 v	Yli 1 v			Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		4 568	-			4 568
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä		4 568	-			4 568
31.12.2012	Alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 v	5 - 10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Saamiset luottolaitoksilta	53 300	-	-	-	-	53 300
Saamiset asiakkailta	211 377	647 162	3 094 853	2 705 191	2 019 069	8 677 652
Rahoitusvarat yhteensä	264 677	647 162	3 094 853	2 705 191	2 019 069	8 730 952
Rahoitusvelat						
Velat luottolaitoksille	2 570 000	-	-	-	-	2 570 000
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	317 805	4 584 155	1 093 075	114 652	6 109 687
Rahoitusvelat yhteensä	2 570 000	317 805	4 584 155	1 093 075	114 652	8 679 687
31.12.2012		Alle 1 v	Yli 1 v			Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		7 976	-			7 976
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä		7 976	-			7 976

LIITE 41. Rahoitusriski

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n merkittävin rahoitusriskin lähde on keskittynyt varainhankinta. OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiuden hoito on keskitetty Pohjola Pankkiin ja tästä syystä myös OP-Asuntoluottopankki Oyj voi hyödyntää OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiusreservettä. OP-Asuntoluottopankki Oyj:n hallitus on asettanut rahoitusriskin riskirajaksi, että kuuden kuukauden jakson aikana erääntyvät kiinteistövakuudelliset joukkovelkakirjalainat eivät saa ylittää nimellisarvoltaan 1,5 miljardia euroa. Vuonna 2013 raja ei ylittynyt.

LIITE 42. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan, tuhatta €

Sopimuksen mukaiset uudelleenhinnoittelupäivät tai niitä aikaisemmat eräpäivät 31.12.2013.

31.12.2013	1 kk tai alle	> 1 - 3 kk	> 3 kk - 12 kl	> 1-2 v	> 2 v - 5 v	> 5 v	yhteensä
Rahoitusvarat							
Saamiset luottolaitoksilta	110 550	-	-	-	-	-	110 550
Saamiset asiakkailta	2 522 150	2 031 917	3 297 487	14 552	35 924	27 600	7 929 630
	2 632 700	2 031 917	3 297 487	14 552	35 924	27 600	8 040 180
Rahoitusvelat							
Velat luottolaitoksille	1 260 000	625 000	-	-	-	-	1 885 000
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	199 954	1 442 354	997 533	3 237 175	114 678	5 991 695
Rahoitusvelat yhteensä	1 260 000	824 954	1 442 354	997 533	3 237 175	114 678	7 876 695
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	-	-	-	-	-	-	-
Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
31.12.2012	1 kk tai alle	> 1 - 3 kk	> 3 kk - 12 kl	> 1-2 v	> 2 v - 5 v	> 5 v	yhteensä
Rahoitusvarat							
Saamiset luottolaitoksilta	53 300	-	-	-	-	-	53 300
Saamiset asiakkailta	2 872 901	2 232 328	3 488 731	11 269	47 108	25 314	8 677 652
	2 926 201	2 232 328	3 488 731	11 269	47 108	25 314	8 730 952
Rahoitusvelat							
Velat luottolaitoksille	2 570 000	-	-	-	-	-	2 570 000
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	199 942	317 805	1 247 572	3 236 641	1 107 727	6 109 687
Rahoitusvelat yhteensä	2 570 000	199 942	317 805	1 247 572	3 236 641	1 107 727	8 679 687
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	-	-	-	-	-	-	-
Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä	-	-	-	-	-	-	-

LIITE 43. Korkoriski

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n korkoriskimittarina käytetään tunnuslukua, jossa 1 prosenttiyksikön korkotason nousun vaikutusta korkoposition nykyarvoon ilman asiakasmarginaalia verrataan pankin omiin varoihin. Vuoden lopussa tunnusluvun arvo oli käytännössä 0,05 %. Mittarille asetetut riskirajat olivat +/-1,0 %. Pankin korkoriskiä voidaan pitää pienenä.

Korkoriskin herkkyyshanalyysi

Tuhatta euroa	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus tulokseen		Vaikutus omaan pääomaan	
			31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Korkoriski	korko	1 %-yksikkö	-177,0	-423,1	0,0	-319,4

LIITE 44. Kiinteistöriski

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n haltuun ei ole joutunut maksamattoman saamisen vuoksi kiinteistöjä, asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön osakkeita tai osuuksia.

OP-ASUNTOLUOTTOPANKKI OYJ

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUS

Helsingissä 6. päivänä helmikuuta 2014

Harri Luhtala

Elina Ronkanen-Minogue

Hanno Hirvinen

Mika Helin

Jari Tirkkonen

Sakari Haapakoski

Lars Björklöf

Lauri Iloniemi

Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 10.päivänä helmikuuta 2014

KPMG Oy Ab
KHT-yhteisö

Juha-Pekka Mylén
KHT

KPMG Oy Ab
PL 1037
00101 HELSINKI

Käyntiosoite:
Mannerheimintie 20 B
00100 HELSINKI
Puhelin 020 760 3000
Faksi 020 760 3897
www.kpmg.fi

TILINTARKASTUSKERTOMUS

OP-Asuntoluottopankki Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet OP-Asuntoluottopankki Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2013. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan ja lainmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan taikka rikkoneet luottolaitostoiminnasta annettua lakia, osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot pankin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Toimintakertomus antaa Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot pankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsinki 10. helmikuuta 2014

KPMG OY AB

Juha-Pekka Mylén

KHT